

Lääneranna valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu osas esitatud arvamused ning kohaliku omavalitsuse seisukohad		
Nr	Esitatud arvamus	Kohaliku omavalitsuse seisukoht
1.	Farad Group OÜ 2025/8-9/487-2 07.05.2025	
1.1.	Meie kolme kinnistut puudutab Lääneranna valla üldplaneering. Eno 19501:002:0118 (rohevõrgustiku tugiala) Pendi 86301:007:0289 (rohevõrgustiku tugiala), Värava 33403:001:0070 (rohevõrgustiku koridor). Seoses tulevikus võimalike metsamajandmispiirangute seadmisega, palun eemaldada antud kinnistud Eno, Pendi ja Värava rohevõrgustiku koridoridest ja tugialadest. Piirangute seadmisega nõuame omavalitsuselt kohe saamata jäänud tulude kompensatsiooni	Ettepanekuga ei arvestata. Üldplaneeringuga ei seata rohelises võrgustikus metsamajandusele täiendavaid piiranguid.
2.	Aet Maiblum 2025/8-9/497-1 08.05.2025	
2.1.	Lääneranna valla üldplaneeringu seletuskirja punktis 3.22.9 kohalikud teed on ära seletatud perspektiivsed kohalikud teed, mille hulka on ka arvatud joonise 03 järgi kinnistul 41101:002:1041 asuv eratee. Mulle kuuluv Tee on siiani suletud ja jääb suletuks tõkkepuuga. Ei ole huvitatud avaliku kasutusega teest minu kinnistul ja nõuan selle eemaldamist perpektiivse tee nimistust.	Ettepanekuga arvestatakse Katastriüksusel tunnusega 41101:002:1041 asuv eratee perspektiivsete arvatakse avalikult kasutatavate kohalike teede nimekirjast välja.
3.	Andres Rajamets 2025/8-9/487-3 08.05.2025	
3.1.	Kinnistule 41101:002:0360 on planeeritud perspektiivne kohalik tee. Ei nõustu sellega, erateel on tagatud siiani Tika kinnistule läbipääs ja mingit avalikku kasutust see tee ei vaja	Ettepanekuga arvestatakse Katastriüksusel tunnusega 41101:002:0360 asuv eratee arvatakse perspektiivsete avalikult kasutatavate kohalike teede nimekirjast välja
4.	Argo Ubar 2025/8-9/490-2 09.05.2025	
4.1.	Olen Oidrema küla Lehtmetsa talu omanik. Kui ma õigesti aru saan siis on plaanis rajada minu krundi serva kergliiklustee. Mida see minule kui krundi omanikule kaasa toob? Kas tee äärest on plaanis langetada puid? Kui lai saab olema planeeritav kergliiklustee? Kas paigaldatakse ka valgustus?	Selgitame, et üldplaneering annab võimaluse kergliiklustee rajamiseks tulevikus kui selleks tekib otsene vajadus ning on olemas rahalised vahendid tee ehitamiseks. Tee täpne asukoht, laius, tänavavalgustus olemasolu jms määratakse detailplaneeringu või ehitusprojektiga.
5.	Alar Lõuk 2025/8-9/490-3 09.05.2025	
5.1.	Minnes valla lehele, on seal toodud kaardid samal kujul, mis arutelu alguses aasta tagasi, Toona palusin muuta minu Aruküla (end Varbl v.) mulle kuuluval Õissaare kinnistul piiranguala, eemaldades minu kinnistu "Väärtusliku põllumaa" piirangust, mis toona ka rahuldati. Mõne päeva eest saadud kirjas oli kaardil muudatus olemas. Küll aga leian sellisel lehel kaardi veel vanal kujul. Kas kõik on ikka õigesti? https://www.laanerannavald.ee/koostatav-uldplaneering Või pole see õige link värскеima seisuga tutvumiseks?	Ettepanekuga on arvestatud Ettepanekuga on varasemalt üldplaneeringus arvestatud. Aruküla Õissaare kinnisasi on väärtusliku põllumaa hulgast väja arvatud.
6.	Mairi Kotsar 2025/8-9/487-4 12.05.2025	
6.1.	Olles uuesti tutvunud Lääneranna valla üldplaneeringu eelnõuga, avaldame arvamust Raespa küla Uheti kinnistule (86301:006:0190) jääva eratee teemal. Eelnõus on kõnesolev tee endiselt tähistatud kui perspektiivne kohalik tee. Uheti kinnistu omanike arvamus ja ettepanek on endiselt see, et Uheti erateed mitte arvestada ja märkida kaardile perspektiivse kohaliku teena. Vare, Tulimurro ja Kalda kinnistute juurdepääsuks piisab ühest perspektiivsest kohalikust teest, mis algab Vare kinnistult ja jõuab välja Vana-Matsi teele (ja on kaardil juba perspektiivse kohaliku teena ka märgitud). Antud ettepanekut on põhjendatud juba Uheti kinnistu omanike varasemas kirjas Lääneranna vallale (25.07.2024). Siiski lisame ka selles kirjas lühikese probleemi kokkuvõtte: Uheti kinnistut läbiv eratee on pinnastee, mis oma tekkelt ei ole sihipäraselt rajatud, vaid sisuliselt kivisele heinamaale sisse sõidetud rada. Lisaks põllumaale läbib tee suures ulatuses tavatult kitsast koduõue (õuemaad), st suur osa teest on ühtlasi koduõu. Hooned jäävad kahele poole teed, mis kulgeb hoonetele väga lähedalt, möödudes otse elumaja ukse eest ja akende alt, tee kaitsevöönd puudub. Õu on niivõrd kitsas, et kui jätta sõiduauto ukse ette tee peale, on teiste sõidukite jaoks tee suletud ja keegi mööda ei pääse. Meie nägemuses ei ole koduõue läbiv kolme tagumist kinnistut teenindav autotee praegusel kujul jätkusuutlik lahendus, seda enam, et tegelikult ei ole ka teekasutajatel huvi meie õuest läbi sõita. Uheti taha jäävatel kinnistutel (Vare, Tulimurro, Kalda) on olemas alternatiivne juurdepääsutee, mida on juba aastakümneid võimalusel kasutatud. See on lühim väljapääs avalikule teele, paraku mitte kõige paremas seisus (läbitav ainult periooditi). Igal juhul eelistavad praegused teekasutajad pika ringiga läbi küla sõitmisele just mainitud oluliselt lühemat varianti (kui sealsed teeolud seda vähegi võimaldavad). Ilmselgelt põhjustab läbi küla sõites täiendavat ebamugavust ka see, et teele jääb võõras (meie) koduõu. Arvamus. Me ei ole endiselt nõus, et Uheti kinnistut läbiv pinnastee on eelnõusse märgitud kohaliku perspektiivse teena, juba praegu on õuemaad läbiv tee meie jaoks ülemäära koormav. Elumaja välisuksest vaevu 1,5 m kauguselt mööduva tee autoliiklusele kinnistamine pole põhjendatud, kuna eelpool nimetatud kolmele kinnistule on olemas ka teine juurdepääsutee, mida parendades on neil kinnistutel tulevikus oluliselt lühem juurdepääs (see teine juurdepääsutee on kaardile märgitud perspektiivse kohaliku teena) ja üks tee võiks olla oma kinnistule saamiseks piisav. Muudatusettepanek: Teeme ettepaneku märkida Uheti eratee üldplaneeringu kaardile tavalise erateena ja seda edaspidi erateena ka arvestada. Sel juhul jääb üldplaneeringu kaardile ainsa perspektiivse kohaliku teena alternatiivne juurdepääsutee, mis algab Vare kinnistult ja jõuab välja Vana-Matsi teele.	Ettepanekuga arvestatakse. Uheti katastriüksusel 86301:006:0190 asuv eratee arvatakse perspektiivsete avalikult kasutatavate kohalike teede nimekirjast välja.

7.	Siim Tammer 2025/8-9/490-6 15.05.2025	
7.1.	Esitan käesolevaga taotluse kinnistutel 86301:004:0344 ja 86301:004:0340 vähendada rannaehituskeeluvööndi. Teen seda põhjusel, et plaan on kasutada vastavaid kinnistuid tulevikus hoone ehituseks. Taotluse põhistus: 1. rannakaitsevöönd on nimetatud kinnistutel põhjendamatult ulatuslik, arusaamatuks jääb niivõrd laia rannaehituskeeluvööndi olemasolu 2. kinnistutel kat: 86301:004:0152, 86301:004:0341, 86301:004:0315 jt on hooned 3. naaberkinnistul (Jaagoranna) on plaan asuda rekonstrueerima väikesadamat, mistõõu oleks ebaproportsionaalne minu kinnistud jäõa keeluvööndi.	Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et ranna ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mis on lubatud vaid põhjendatud vajaduse korral Keskkonnaameti nõusolekul (looduskaitseseadus § 40 lg 3). Ehituskeeluvööndi vähendamiseks tuleb Keskkonnaametile esitada selged põhjendused, miks on ehituskeeluvööndi vähendamine (ehk üldreeglist erandi tegemine) antud kohas vajalik ning selgitused, kuidas lahendus arvestab ranna või kalda kaitse eesmärkidega. Põhjendatud vajaduseks ei saa lugeda üksnes seda, et soovitakse alal ehitada, vaid seda peavad toetama ka muud asjaolud. Antud asukohas muid ehituskeeluvööndi vähendamist toetavaid asjaolusid ei ole. Kinnistud on seni looduslähedasena säilinud rannalõigul. Viidatud olemasolev hoonestus on küll samas külas, kuid teisel rannalõigul. Kinnistutega piirnev mereala on arvatud looduskaitseala koosseisu ning Natura 2000 alade võrgustikku. Samuti on mõlemal kinnistul tegu väga kõrge üleujutusohuga alaga (üleujutuse toimumise hinnanguline tõenäosus vähemalt kord kümne aasta jooksul). Eelnevast tulenevalt ei toeta ala keskkonnatingimused või avalik huvi ehituskeeluvööndi vähendamist.
8.	Janek Jaakobson 2025/8-9/490-7 19.05.2025	
8.1.	Majaka 26 kinnistu omanikuna annan teada, et ma ei ole nõus läbi oma kinnistu tagama juurdepääsu mereranda. Olen teadlik, et rannapiir on ühiskasutatav ala, kuid ma ei leia, et mina konkreetselt pean olema see, kes läbi oma kinnistu juurdepääsu randa tagab. Leian, et see on minu õigusi kitsendav ja teiste maaomanikega võrreldes minu suhtes ebaproportsionaalne nõue	Ettepanekuga arvestatakse Perspektiivne juurdepääs kallasrajale läbi Virtsu Majaka 26 krundi eemaldatakse üldplaneeringu kaardilt
9.	Arvo Nurming 2025/8-9/490-8 19.05.2025	
9.1.	Olen väga nõus sellega	Täname tagasiside eest.
10.	Advokaadibüroo Sirel & Partnerid 2025/8-9/490-10 19.05.2025	
10.1	Seisukoht Lääneranna valla üldplaneeringule. Advokaadibüroo Sirel & Partnerid kliendiks on Eve Vomp (isikukood 6408090304) ja Urmas Vomp (isikukood 36106050311), kelle nimel ja palvele esitan klientide seisukoha Lääneranna valla üldplaneeringule. Klientide ühisomandis on kinnistu, katastritunnusega 86301:005:0439, aadressiga Pärnu maakond, Lääneranna vald, Rannaküla, Kullaliiva, registriosa nr 1744306 (Kullaliiva kinnistu, tähistatud kaardil rohelise ringiga). Kullaliiva kinnistule puudub avalikult kasutatavalt teelt juurdepääs. Lääneranna vald edastas 9. mail 2025 klientidele e-kirja, milles teavitas kliente võimalusest esitada arvamus Lääneranna valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõude kohta. Lääneranna valla üldplaneeringu kaardirakenduse väljavõttel on punase markeeringuga tähistatud perspektiivne kohalik tee, mis kulgeb Puhkeküla tee vasakust osast (tee nr 8630012) lõuna suunas alla Tamme kinnistuni (katastritunnus 43001:001:1703) ning seejärel pöörab järsult vasakule Varbla Puhkeküla suunas (tähistatud musta ringiga). Puhkeküla tee paremast osast kulgeb perspektiivne kohalik tee lõunasuunas alla kuni Saarma kinnistuni. Kuivõrd Tamme kinnistul musta ringiga tähistatud teelahkmest jääb lõunasuunas mitmeid kinnistuid, sh klientidele kuuluv Kullaliiva kinnistu, siis teevad kliendid ettepaneku planeerida kohalik tee edasi lõunasuunda kuni valla poolt planeeritud perspektiivse kohaliku tee ristumispaigani Saarma kinnistul. Selliselt hõlmaks planeeritav kohalik tee ka neid kinnistuid, mis jäävad senise planeeritava kohaliku tee kõrvalt eemale ega oma õigust läbipääsuks avalikult kasutatavate teedeni. Eratee muutmine kohalikuks teeks parandab üldist liikuvust ja ka avalikku teenindust (nt pääste, kiirabi, pürgi äravedu jne). Kuivõrd Kullaliiva kinnistule puudub juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt, siis on kliendid palunud Kullaliiva kinnistult avalikult kasutatava teeni juurdepääsu määramiseks Pärnu Maakohtu abi (tsiviilasi nr 2-25-6678). Kollasega markeeritud eratee määramisega kohalikuks teeks tekkiks Kullaliiva kinnistule (ja samuti teistele naaberkinnistutele) avalik läbipääs kahes suunas. Praegu aga ei ole avalikku läbipääsu mitte üheski suunas. Kui Kullaliiva kinnistule õnnestub kohtu abiga määrata juurdepääs avalikult kasutatava teeni, siis hõlmaks see vaid ühte suunda. Kui tee olukord aga peaks tulevikus just selles suunas halvenema, millelt on juurdepääs määratud Kullaliiva kinnistule, siis ei oleks läbipääsu avalikult kasutatava teeni teise suuna kaudu. Seetõõtu oleks oluline paranda Kullaliiva kinnistule juurdepääsu mõlemas suunas. Võib eeldada, et avalikult kasutatavast läbipääsust võidavad kõik need kinnistud, kes avalikult kasutatava tee äärde hetkeseisuga ei jää ning kellel on äärmiselt keeruline enda kinnistult väljuda ilma, et sõlmitaks erikokkuleppeid naabritega. Kui senine eratee muudetakse avalikuks, siis saaks omavalitsus ka teed hooldada. Lisaks tekkiks teevõrgustikust ühtne tervik ning üldine läbipääs paraneks oluliselt.	Ettepanekuga ei arvestatud. Arvamuses osutatud tee osas on Pärnu Maakohtu menetluses kohtuasi 2-25-6678. Ettepaneku tee avalikuks määramiseks saab teha ka tee osas, mida ei ole üldplaneeringus märgitud perspektiivse avaliku teena. Üldplaneeringu kehtestamisega ei määrata erateed avalikuks teeks. Eratee määratakse avalikuks teeks vallavolikogu eraldi otsusega peale tee avalikuks määramiseks vajaleke toimingute läbiviimist, sealhulgas kas sundvalduse seadmine või isikliku kasutusõiguse seadmine kohaliku omavalitsuse kasuks tee avalikuks kasutamiseks.
11.	Anu Vaarpuu 2025/8-9/533-1 26.05.2025	
11.1.	Saadan Teile koostatava üldplaneeringu muudatuse ettepaneku Linnuse küla Raatsi ja Tammiku kinnistute osas.	Ettepanekuga arvestatakse Rohelise võrgustiku rohelise koridori piiri ja Vatla linnusele viiva perspektiivse avaliku tee asukohta üldplaneeringu kaardil muudetatakse vastavalt ettepanekule.

		
12.	Marek Tammoja 2025/8-9/487-6 27.05.2025	
12.1	Majaka tn.13 Virtsu alevik tunnus 19502:004:0030, Majaka tn.15 Virtsu alevik tunnus 19502:004:0031. Mõlema antud kinnistu puhul peaks säilima perspektiivse sihtotstarve muutmiseks võimalus - elamumaaks. Kinnistud asuvad küla keskuse lähedal ja piirnevad perspektiivse elamualaga. Looduslikud ning muud piirangud puuduvad. Samuti asuvad kinnistud looduslikud kaunis paigas. Mõlemale kinnistule on ligipääs tagatud Majaka tänavalt. Ligipääs on võimalik Majaka tn. 9 ja Majaka tn.11 kaudu, kuna neljal kinnistul on samad omanikud.	Ettepanekuga arvestatakse osaliselt. Elamumaa reserveering hõlmab üldplaneeringus Virtsu Majaka tn 13 ja 15 katastriüksueid osaliselt. Selgitame, et Majaka 13 ja 15 katastriüksuste läheduses asuvad Virtsu I tuulepargi tuulikud. Tuulikute mõjualas (u 400m tuulikutest) ei pruugi olla tagatud elamumaal kehtivate müranormide järgimine.
13.	Andres Kasemäe, Andres Pärn 2025/8-9/535-1 27.05.2025	
13.1	Lääneranna valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõude muudatusettepanek. Lääneranna valla üldplaneeringu veebikaartil on nimetatud Saulepi sadamat. Saulepi sadam ei ole kantud sadamaregistrisse . Tegemist on Säina kinnistule rajatud isiklikuks otstarbeks kasutatava sildumisrajatisega. Eeltoodust tulenevalt palume valla üldplaneeringu dokumentidest välja jätta viited Saulepi sadamale. Lisatud väljavõte (kaart eraldi lehel)üldplaneeringu veebikaartilt https://dge.ee/maps/L22neranna-YP/ . Sarnase muudatusettepaneku on MTÜ Harrastuskalastajate Klubi Säinas esitanud 15.08.2024 üldpalneeringu punkti 3.22.11 kohta. Lääneranna Vallavalitsus rahuldab selle oma otsusega 10.09.2024 numbriga 2024/8-9/1040.	Ettepanekuga on üldplaneeringus arvestatud. Tekst „Saulepi sadam” üldplaneeringu kaardil pärineb üldplaneeringus taustainfona kasutatavatelt Maa- ja Ruumiamaeti kaardirakenduse aluskaartidelt (sh Eesti põhikaart).
14.	Oliver Kuusik 2025/8-9/539-1 28.05.2025	
14.1	Olen katastriüksuse katastriüksus 43001:001:1643, asukohaga Laheääre tn 2c, Virtsu alevik, Lääneranna vald, Pärnu maakond uus omanik. Üldplaneeringu eelnõu järgi on määratud osa antud maatükist elamumaaks. Kirjutan, et uurida võimaluse kohta määrata see tükk tervenisti elamumaaks. Kuna tegemist on Virtsu keskusele lähedal asuva maatükiga, ja sellest lähtuvalt sobib asukoht hästi ka elamiseks, on meil mõte lusel tulevikus sellel maatükil ka võimalusel krunte arendama hakata. Sellest lähtuvalt oleks suurepärane kui tulevikus detailplaneeringut vormistades oleks maa kasutusala vastavuses valla üldplaneeringuga (ehk elamumaa).	Ettepanekuga arvestatakse. Virtsu Laheääre tn 2c katastriüksus, tunnus 43001:001:1643, märgitakse ülplaneeringu kaardil elamumaa reservmaana hulka.
15.	Regina Nõmmerga 2025/8-9/487-7 28.05.2025 ja 2025/8-9/487-8 02.06.2025	
15.1	1. Lk 60- 3.22.3 Jalgratta- ja jalgteed Kõmsi - Mõisaküla – Salevere kõrvalmaantee (16 187), Kõmsi- Massu, tegemist oleks kergliiklusteega, mis oleks ca 4,5 km pikk alal, mis ei ole ei tiheasustuses ega ei ole matkatee: Mõistlikum oleks need vahendid investeerida olemasolevate teede remondiks/lumetõrjeks/erateede toetuseks või kogukonda (lasteaiad, väike-koolid, huvigrupid, raamatukogud, Virtsu merepäev jms.). Kuna meil on vähe inimesi (Üldplaneering lk. 14, punkt 1.2 viitab rahvastiku kahanemisele) siis oleks vaja investeerida inimestesse ja teha kõik selleks, et inimesed tahaksid meie vallas elada/siia kolida. Sõidan igapäevaselt mööda Kõmsi-Massu teed ja seal on väga vähe liiklust. Ei ole eriti ei jalakäijaid ega ratureid, ka autosid on vähe ja seega mahume kõik ilusasti olemasoleva tee peale ära. Pealegi ei ole sellised teed keskkonnasõbralikud, sest jällegi hävitatakse väärtuslikku looduslikku haljastust ning kergliiklusteed tekitavad visuaalset reostust/linnastumist. Meie oludes kasutatakse ilmastiku tõttu kergliiklusteid v.o. kõige rohkem 6 kuud aastas, pigem 4 kuud. Juhul kui rohkem inimesi meie valda kolib, võib kergliiklustee vajaduse uuesti üle vaadata. Näiteks Kirbla – Kasari kergliiklusteel ei ole praktiliselt kunagi mitte kedagi – ka sealt sõidan tihti mööda. Siin ei saa ka olla argumendiks, et kergliiklusteede ehitamise rahad tulevad Euroopa Liidult jms. – me räägime siin ikkagi	Ettepanekuga ei arvestatud. Üldplaneeringus on märgitud perspektiivsed kergliiklusteed ja nende võimalikud trassid üldplaneeringu üldistusastmes. Valla omanduses oleva kergliiklustee ehituse otsustab vallavolikogu lähtudes eelarvestrateegiast, techoiukavadest ning eelarve võimalustest. Üldplaneering annab võimaluse kergliiklustee rajamiseks tulevikus kui selleks tekib otsene vajadus ning on olemas rahalised vahendid tee ehitamiseks. Tee täpne asukoht, laius, kate jms määratakse detailplaneeringu või projekteerimistingimustega.

	ressursist, mida peaks saama otstarbekamalt kasutada (vajadusel peab rahade sihtotstarbe uuesti läbi mõtlema). Üldplaneeringuga seotud koosolekul kevadel 2024 Virtsu Koolimajas mainis ametnik, et ca 5 a. Tagasi maksis 1 km kergliiklusteed ca EUR 100.000, internetis googeldades (https://joelahtme.ee/uudised-ja-teated/-/asset_publisher/5o8VvVk4Pd0R/content/joelahtme-vallavalitsuse-infokiri-17-09-29-09-2020/pop_up?controlPanelCategory=portlet_101_INSTANCE_5o8VvVk4Pd0R) leian maksumuse EUR 150.000 –EUR 200.000/1km. Kõmsi-Massu vahemaa on ca 4,5 km seega oleks kergliiklustee maksumus neid numbreid arvesse võttes sellel lõigul ca EUR 675.000 - 900.000, kuna inflatsioon on endiselt kõrge siis see hind aina paisub. Ka kui on tegemist EL-i rahadega siis oleks mõttekam neid teisiti investeerida (nagu ülal mainitud) ja arvesse peab võtma, et Valla kohustuseks tulevikus võib jääda nende teede hooldamine, mis arvatavasti jääb valla maksumaksja kanda. Ettepanek: Mitte ehitada kergliiklusteed Kõmsi – Massu, piirata hoopis liiklust 70 km/h peale antud lõigul, et tee oleks turvalisem kõikidele liiklejatele. Ressurss investeerida olemasolevate teede hooldamiseks/lumetõrjeks/kruusatoetuseks erateedele või lasteadeadesse/koolidesse, noorte perede toetuseks.	
15.2.	A. Lk 46 -3.14.2 Tuuleenergeetika · Ettepanek: täpsemalt reguleerida seadustega tuugenite ehituse kord. Kohalik omavalitsus peab (hetkel kirjas „ võib“) elektri tuuliku projekteerimistingimuste väljastamise viia läbi avaliku menetlusena. · Ettepanek: Vallavalitsus peab nõudma (hetkel on kirjas „Vallavalitsusel on õigus nõuda“) tuulikute poolt tekitatava müra modelleerimist ja varjutuste hindamist (sh varjukaardi koostamist) hiljemalt enne ehitusloa väljastamist. Täpsustama peab ka, kes modelleerimise ja varjutamise hindamisega tegeleb – kas Kesskonna Amet, Terviseamet, vms. · Ettepanek: Täpsemalt reguleerida, kuidas kompenseerida valla elanikele arvestatav kompensatsioon (näiteks 50% soodsam elekter vms). · Ettepanek: Üksiktuulikud rohelisele võrgustikualale mitte lubada ehitada, kuna üldplaneering ning KSH on antud küsimuses liiga pinnapealselt koostatud; · Ettepanek: „Uute tuulikute ja tuulikutarkide ehitamine Matsalu rahvuspargis, tiheasustusaladel, kompaktsel iseloomuga külateskustes väärtuslikes külasüdametes ja väärtuslikel maastikel, ei ole lubatud.“ Teen ettepaneku, et ei tohi olla ka lubatud väärtuslikel põllumaadel. Märgitud aladele tuleb ka sisse kirjutada puhvertsoon, mis võiks olla vähemalt 2 km – kui ei ole vastavat puhvertsooni siis võib näiteks väiksema looduskaitse ala mõlemalt poolt tuugeneid täis ehitada. · „Olemasolevaid tuulikuid on lubatud asendada uute tuulikutega kui keskkonnatingimused ei halvene ning tuulikute lähtuvad häiringud (müra, varjud, jääheide vms) ei suurene. „ Ettepanek: paljud valla elanikud on olemasolevatest tuulegeneraatoritest tugevalt häiritud. Seetõttu ei ole mõistlik tuulegeneraatoreid lihtsustatud korras asendada, sest teadus/tehnoloogia/seadused/olukord on muutunud sellest ajast kui paigaldati olemasolevad tuugenid. Kui kõik seadusejärgsed load on korras, peaks vald tagama arvestatava kompensatsiooni valla elanikele (näiteks 50% soodsam elekter vms.). · Ettepanek: üldplaneeringus reguleerida/määrata tuulegeneraatori omaniku kohustus alad korrastada/taastada juhul kui tuulegeneraatorid maha kantakse/tagasi ehitatakse.	Ettepanekutega arvestatakse osaliselt Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.14.2. „Tuuleenergeetika“, ptk 3.4.28 „Roheline võrgustik“, ptk 3.24.3 „Väärtuslikud põllumajandusmaad“ on täiendatakse. Üldplaneeringus seletuskirja ptk 3.14.2 „Tuuleenergeetika“ täiendatakse lausega „Tuuliku või tuulikutarkide omanikud on kohustatud pärast tuuliku või tuulikutarki töö lõppu tuuliku või tuulikud lammutama ja maa-ala korrastama.“ Üldplaneeringu seletuskirja 3.4.28 „Roheline võrgustik“ on täiendatud muuhulgas tuulikutarke käsitleva lõiguga („Eritingimused tuuleenergeetikale“) „Tuuleparki või üksiktuuliku rajamine rohelise võrgustiku alale on lubatud tingimusel, et tuuleparki või tuuliku mõjude hindamisel (KMH, KSH, keskkonnamõjude eelhindang koostamine vm tegevus) on hinnatud mõju rohelise võrgustiku toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute vahelised alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult looduslähedasena ning on tagatud rohevõrgustiku roheliste koridoride toimimine.“. Tuulikute kavandamisel kehtib rohelise võrgustiku toimimise hinnangu tegemise kohustus. Täpsem hindamine ning lahenduste ja leevendusmeetmete pakkumine rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks toimub tuulikute planeerimisprotsessis, lähtudes konkreetsest tegevusest ja kohast ning kohalikest oludest ja keskkonnatingimustest . Üldplaneeringu kehtestamise järel moodustaks roheline võrgustik 1361 km2 suurusel Lääneranna vallast 67% (921 km2). Ühe või teise tegevuse lausvälistamine väga suure ulatusega maa-aladel ei ole otstarbekas. Üldplaneeringu seletuskiri sätestab mitmes erinevas kohas põhimõtte, tuuliku asukoha valikul ja planeerimisel tuleb selgitada eelnevalt välja tuulikute välistavad tegurid, arvestada tuulikust lähtuva müra, varjutuste ja jääheite mõju ulatusega ja vastavate häiringute normtasemetega ning näha ette vajadusel leevendusmeetmed. Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu I etapi käigus selgus, et tuulikutarkide rajamist oli võimalik kaaluda (so puudusid tuulikutarke välistavad tegurid) u 2,5% valla territooriumil (kokku 34,5 km2 1361 km2-st), sh osaliselt rohelise võrgustiku aladel. Lääneranna Vallavolikogu otsustega on kinnitatud tuulikutarkide eelvaliku alasid kokku 22 km2 ulatuses (1,62 % valla territooriumist). Ehitamine, sh lubade menetlemine, keskkonnamõjude hindamine ja menetlustesse kooskõlastajate ja puudutatud isikute ja avalikkuse kaasamine toimub vastavalt kehtivatele seadustele, sh planeerimiseseadusele, ehitusseadustikule, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanähtimissüsteemi seadusele. Keskkonnaameti ja Terviseameti jt riigiasutuste ülesannete hulka ei kuulu müra vms keskkonnahäiringu modelleerimise või hindamise teenuste pakkumine. Vastavat teenust osutavad eraettevõtted. Keskkonna- ja Terviseamet kaastakse tuulikute või tuuliku planeerimise ja ehituse menetlusse kooskõlastaja või arvamuse esitajana. Tuulikutarkide talumistasu on reguleeritud riigi tasandil keskkonnatasude seadusega. Üldplaneeringu ülesannete ei kuulu keskkonnatasude, maksude, elektri müügihinna vms kehtestamine või määramine. Tuuleparki läheduses paiknemise võimalikku negatiivset mõju ja häiringuid aitab kompenseerida tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu maksimine kohalikule omavalitsusele ja tuuleparki mõjualas elavatele inimestele. Vastavalt keskkonnatasude seaduse § 553 toob tuuleparki ehitamine nii kohalikule omavalitsusele laiemalt kui kohalikele elanikele kitsamalt kaasa rahalisi hüvesid. Hüve maksimaalne suurus ühes aastas on üle 250 m tuulikute puhul kõigile elamu elanikele, kelle elukoht on antud elamus registreeritud ja elamud asuvad kuni 3 km kaugusel, 6-kordne alamtöötasu määr e nt 2024. a alamtöötasu määra järgi oleks see 4920 eurot. Elanikele makstakse hüveks pool kohalikule omavalitsusele makstud tuuleparki talumistasust, mis omakorda sõltub nii tuulikute võimsusest, tuuleenergia aasta toodangust, kui ka keskmisest elektri börsihinnast ning kohaliku valla volikogu poolt määratavast talumismäärast (0,7-1 %, Lääneranna vallas on kehtestatud 1%).
15.3	B. Lk 47 - 3.12.2 – Tuulegeneraatorid kõrgusega vähemalt 30m – Tegemist on ca 9 korruse maja kõrguse objektiga! Tuuleparkide eriplaneering: tuulegeneraatorid alla 30 m (+ pool laba pikkust) – nende paigaldamine tundub olevat lihtsustatud. Seda ei tohi lubada. 29,99 m suurune tuulegeneraator (+ pool laba pikkust) on piisavalt suur, et häirida inimeste ja loomade elukeskkonda (lärm, visuaalne reostus jne). Tuulegeneraatorid kõrgusega vähemalt 30 m ja tuuleparkide eriplaneering – jällegi peame endale aru andma, et inimesed soovivad elada (juhul kui nad maal tahavad elada) looduslikus	Ettepanekutega arvestatakse osaliselt ÜP seletuskirja p 3.12.2.2. Väiketuulikud kogukõrgusega alla 30 m” sõnastust on täiendatakse: „* Väiketuulikute ehitamine tiheasustusaladel, külateskustes, väärtuslikel maastikel on erandiks ning toimub kohaliku omavalitsuse kaalutusotsuse alusel, kaasates väiketuuliku planeerimise ja ehitamisega seotud menetlustesse asjaomased riigiasutused (sh näiteks Terviseamet, Keskkonnaamet, Muinsuskaitseamet) ja puudutatud isikud, sh naaberkinnisasjade

	keskkonnas ja mitte tehнопargis. Hetke seisuga ei ole olemasolevate tuulegeneraatorite tulust kohalikel elanikel mitte mingit kasu sees (näiteks osaliselt tasuta elekter jms.). Kui arvestada nüüd, et meie küla lähedale planeeritakse kõrgpingeliin siis võib tekkida olukord, et lihtsustatud korras saab suvaline maaomanik põllu või heinamaa täis ehitada kuni 30 m tuugeneid + üksikuid tuulegeneraatoreid saaks püstitada ka rohelisele võrgustikualale. · Ettepanek: Praegune on tekst selline: „Väiketuulikute ehitamine tiheasustusaladel, külakeskustes, väärtuslikel maastikel, miljööväärtuslikel aladel on erandiks ning toimub vallavalitsuse või vallavolikogu kaalutlusotsuse alusel“ – vallavalitsus ei ole kompetentne kaalutlusotsuseks sellel alal ja seega ei saa väiksemate tuugenite ehitust sel viisil reguleerida, selles protsessis peab kaasama Tervisekaitse/Keskkonnakaitse/Muinsuskaitse/kohalikud elanikud/kinnisvara omanikud. · Ettepanek: Üksiktuuliku või tuulikupargi rajamine rohelise võrgustiku ei tohi olla lubatud (vt. lk 46). · Ettepanekud lk 47 olevasse teksti, mis määrab väiketuulikute püstitamise tingimusi: * Tuuliku masti ja pöörlevate labade varjude langemist naaberkinnisasja elamu õuemaale ja üldkasutatavale puhkealale tuleb võimalikult vältida (ebamäärane) peab vältima. • Projekteerimistingimuste taotlemisel või detailplaneeringu algatamisel tuleb esitada (ebamäärane) peab esitama keskkonna ameti/tervise ameti või millise ameti poolt täpselt? müra modelleerimise ja varjutuse hindamise (varjukaart) tulemused. • Projekteerimistingimused tuulikude kavandamiseks antakse vajadusel (ebamäärane) peab läbi viima avaliku menetluse avatud menetlusega. • Tuuliku planeerimiseks naaberkinnisasja piirile lähemale kui tuuliku kogukõrgus kui 2 km peab olema naaberkinnisasja omaniku kirjalik nõusolek. • Elektrituulikute kavandamisel avalike kasutatavate teede ääres tuleb lähtuda kehtivast seadusandlusest. Üldplaneeringu koostamise ajal kehtivad Kliimaministri 17.11.2023 määruse nr 71 „Tee projekteerimise normid“ §-s 63 toodud nõuded. Kliimaministri 17.11.2023 määruse nr 71 „Tee projekteerimise normid“ § 63 lg 5 sätestab, et elektrituuliku vähim kaugus teekatte servast määratakse valemiga $L = (H + 0,5D)$. • Elektrituuliku kaugus taristuobjektidest (elektri ja side õhuliinid, sidemastid, jms) peab olema vähemalt võrdne tuuliku kogukõrgusega. Erisused on lubatud üksnes taristu omaniku või valdaja nõusolekul (ebamäärane – kas räägime suulisest nõusolekust?). • Tuuliku asukoha valikul ja planeerimisel tuleb selgitada eelnevalt välja tuulikut välistavad tegurid. Arvestada, tuulikust lähtuva müra, varjutuste ja jääheite mõju ulatusega ja vastavate häiringute normtasemetega ning näha ette vajadusel leevendusmeetmed. • Üksiktuuliku rajamisel ei või säilinud pärandkultuuriobjekti (vt LISA 2 Pärandkultuuriobjektide loetelu) kahjustada. Pärandkultuuriobjekti vahetusse naabrusse ehitamisel tuleb arvestada objekti eripäraga. • Kui kavandatava väiketuuliku vahetus läheduses asub muinsuskaitseala, mälestis või nende kaitsevöönd või mitte kaitse all olev arheoloogiaobjekt jms, tuleb teha koostööd Muinsuskaitseametiga on vaja Muinsuskaitse kirjaliku nõusolekut. · Ettepanek: mitte lubada lihtsustatud korras rajada kuni 30 m tuugeneid; 9-korruseliste suuruste objektide (mis tekitavad müra ning visuaalset reostust, varjutamist) ehitamine maa kohta ei saa jääda vallavalitsuse kaalutlusotsuseks	omanikud. * tuuliku ehitusloa taotlemisel, projekteerimistingimuste taotlemisel või detailplaneeringu algatamisel tuleb esitada tuuliku müra ja tuulikulabade varjutuse modelleerimise tulemused (sh mürakaart ja varjukaart). * Juhul kui seadusest tulenevalt on tuuliku rajamiseks vajalik eelnevalt projekteerimistingimuste andmine, antakse projekteerimistingimused avatud menetlusega.” Väiketuuliku kogukõrgusega (tuuliku masti pikkus + tuuliku laba ülemises asendis) 29,99 m kõrval on väiketuulik ka u 10m kogukõrgusega ja 3-5 kW võimsusega ühe majapidamise tarbeks rajatav tuulik. Üldplaneeringu seletuskiri sätestab mitmes kohas põhimõtte (mis kehtib ka väiketuuliku osas), tuuliku asukoha valikul ja planeerimisel tuleb selgitada eelnevalt välja tuulikut välistavad tegurid, arvestada tuulikust lähtuva müra, varjutuste ja jääheite mõju ulatusega ja vastavate häiringute normtasemetega ning näha ette vajadusel leevendusmeetmed. Kohalik omavalitsus võib nõuda üksiku väiketuuliku ehitamiseks detailplaneeringu koostamist ja keskkonnamõjude hindamist. Väiketuulikute pargi (alates 2 tuulikust) ehitamiseks on vajalik detailplaneering ja keskkonnamõjude hindamine. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.5 „Juhud, millal kaalutakse detailplaneeringu koostamist” sätestab, et kui kehtiv seadusandlus või üldplaneering ehitamisel detailplaneeringu koostamise kohustust kaasa ei too, võib kohalik omavalitsus algatada detailplaneeringu koostamise järgmistel juhtudel: • olulise avaliku huvi olemasolu korral; • olemasoleva keskkonna olulisel muutmisel; • kavandatava tegevusega kaasneb negatiivne keskkonnamõju või kui negatiivne keskkonnamõju ületab planeeritava tegevusega hõlmataivate kinnisasjade piire. Eelnimetud eraldi välja todud juhtude loendis on ka alla 30 m kogukõrgusega üksiktuuliku rajamine. Tuuliku paigaldamine on ehitustegevus. Ehitamine, sh planeerimine, projekteerimine, ehituslubade menetlemine, keskkonnamõjude hindamine ja menetlustesse kooskõlastajate ja puudutatud isikute ja avalikkuse kaasamine toimub vastavalt kehtivatele seadustele, sh planeerimisseadusele, ehitusseadustikule, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele.
15.4	Lk 45 - 3.14.1/ (aastal 2024 KSH 9.4.2.2) Päikesenergeetika - päikesepargi rohevõrgustiku tugialale rajamine valla kaalutlusotsuse alusel ei ole aktsepteeritav (valla ametnikud ja volikogu ei ole antud küsimuses pädevad otsust tegema), selle kohta on kindlasti vaja Keskkonnaameti otsust/luba. s.t. muidu ei olegi varsti rohevõrgustikku alles. Sealjuures tuleb arvestada sellega, et päikesepargile lisanduvad tehnovõrgud (kaablid, salvestuskonteinerid, jms) ja juurdepääsu teed, mis järjekordselt vähendavad ja rikuvad rohevõrgustiku piirkonda. Uuringud on näidanud, et päikesepaneelide olemasolu kahandab putukate arvukust. Punkt KSH 9.4.2.2 on ka täielikus vastuolus KHS punktiga 9.7. · Ettepanek: rohevõrgustiku tugialale ei tohi rajada päikeseparke ega muid tehnorajatisi. Kindlasti ei tohi see toimuda lihtsustatud korras valla ametniku/volikogu kaalutlusotsuse alusel; · Ettepanek: Jällegi puudub siin arvestatav kompensatsiooni mehhanism, millega kompenseerida kohalikke elanikke, kes peavad 24/7 taluma tehnorajatisi ja nendest tulenevat visuaalset, müra ja õhureostust. Üldplaneeringus on vaja välja tuua arvestatav kompensatsiooni mehhanism.	Ettepanekutega arvestatakse osaliselt. Ülplaneeringu seletuskirja ptk 13.4.1 „Päikesenergeetika” teksti täpsustatakse, sh päikesepargi rajamine rohevõrgustiku rohelisse koridori ei ole lubatud v.a päikesepaneelide paigaldamine olemasolevatele hoonetele ja õuealadele.” Üldplaneeringu kehtestamise järel moodustaks roheline võrgustik 1361 km2 suurusest Lääneranna vallast 67% (921 km2). Ühe või teise tegevuse lausvälistamine väga suure ulatusega maa-aladel ei ole otstarbekas. Ülplaneeringu seletuskirja ptk 13.4.1 Päikesenergeetika” sätestab, et päikeseparke võib rohelise võrgustiku tugialale rajada erandina kaalutlusotsuse alusel, kui ei kahjustata rohelise võrgustiku toimimist. Päikesepargi rajamine rohevõrgustiku rohelisse koridori ei ole lubatud. Kohalik omavalitsus võib põhjendatud vajadusel algatada detailplaneeringu koostamise päikesepargi rajamiseks, kui kavandatud tegevusega kaasneb oluline avalik huvi või keskkonnamõju või kui kavandatakse päikeseparki üle 5 ha suurusle maa-alale või olemasoleva päikesepargi kõrvale või lähedusse. Päikesepargi ehitamine või päikesepaneelide paigaldamine on ehitustegevus. Ehitamine, sh planeerimine, projekteerimine, ehituslubade menetlemine, keskkonnamõjude hindamine ja menetlustesse kooskõlastajate ja puudutatud isikute ja avalikkuse kaasamine toimub vastavalt kehtivatele seadustele, sh planeerimisseadusele, ehitusseadustikule, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele. Tuulikuparkidele sarnaselt päikesparkide tulumistasu riigi tasandil keskkonnatasude seadusega reguleeritud ei ole. Üldplaneeringu ülesannete ei kuulu keskkonnatasude, maksude, elektri müügihinna vms kehtestamine või määramine. Väljatöötamisel on kohalike maksude seaduse muutmise seaduse eelnõu, mille järgselt olek kohalike omavalitsuste volikogudel võimalik kehtestada päikesepargi kohaliku kasu tasu.
15.5.	Lk 47 jne. Mäetööstuse alad · Ettepanek: lk 48 – Kaevandamine rohelises võrgustikus ei tohi olla lubatud. · Ettepanek: Kurevere Maardla järk järgult sulgeda, mitte lubada suurendada. Omanik peab looduse alal vastavalt taastama. Maardla tekitab müra, mustust ning meie kandis on probleeme põhjaveega.	Ettepanekuga ei arvestatud. Kaevandamine ei ole üldplaneeringuga kavandatav ega otseselt suunatav tegevus ning vastavat asjaolu (so üldplaneeringu ja laiemalt kohaliku omavalitsuse võimaluste/õiguste piiratust antud valdkonnas) on üldplaneeringu menetlusprotsessis korduvalt rõhutanud ka vastavad asjaomased asutused. Kaevandamistegevuse osas, s.h põhjaveega ja müraga seotud

	Meie 26m sügavune puurkaev läks veest tühjaks. Meie puurkaev on nüüd 93 m sügav ja me ei saanud Kurevere kaevanduselt kompensatsiooni (uue puurkaevu maksumus ca EUR 7.000) kuigi küsisime seda enne uue kaevu rajamist 2023. Ka siis on küsimus, et mida saavad elanikud selle eest, et peavad kannatama Maardla lärmi ja mustust? 10 tonni killustikupuru aastas ei ole tasakaalus kompensatsioon. · Ettepanek: On vajalik, et vald põhjavee probleemi intensiivsemalt uurib ja sellega tegeleb. Elanikud/maaomanikud peavad saama arvestatavat kompensatsiooni kaevanduselt – rohkem ja paremat kruusa ning laialiulatuvamat kompensatsiooni puurkaevude rajamisel. · KSH aruanne 9.2.1.2 Põhjavesi – palun vaadake punkti 5 – meie kandis on paljudel probleemi põhjaveega. Maardla/kaevanduse tõttu on ka Kuke-Kiili raba veest tühjaks jooksmas. Rabad on teatavasti tugevad süsiniku sidujad ning neid on hakatud ülemaailmselt hoidma/taastama. KSH aruandes ei ole üldse mainitud kaevandusega seotud probleeme. Ettepanek: Põhjavesi, rabade taastamine/hoidmine tuleb üldplaneeringus välja tuua. KSH 9.3.1 – Info puudub õhu ja mürasaaste kohta. Ettepanek: panna õhu-ja müraseire jaamad kaevanduse ümber. Elan Massus/Kokuta külas ja kuulen kaevanduse müra tihti. Ka tuugenite müra on kuulda.	kaebustega või ettepanekutega, tuleb pöörduda kaevandamislubasid andva ja nende keskkonnamõtjude hindamise ning leevendus- ja seiremeetmete üle ostustava riigiasutuse Keskkonnaameti. Üldplaneeringu joonisele on kantud olemasolevad karjäärid ja maardlad taustainfona (https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/maardlad). Üldplaneeringuga ei kavandata uut kaevandamist ja karjääride avamist. Taotlusi kaevandamiseks menetleb Keskkonnaamet. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus ning Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus on vastavas protsessis ka otsustajaks keskkonnamõtju hindamise menetluse ning kõigi vajalike keskkonnameetmete seadmise osas. Kaevandamislubade ja nendes toodud tingimuste täitmise osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet. Vabariigi Valitsus algatas 05.01.2023 korraldusega nr 20 "Rapla maakonnaplaneeringu 2030+" ja "Pärnu maakonna planeeringu" maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise (KSH). Teemaplaneeringu eesmärk on luua selgus, kus paiknevad Raplamaal ja Pärnumaal maavarad ning millistel tingimustel neid uurida ja kaevandada tohib. Planeeringu menetlus toimub koostöös kohalike omavalitsuste ja elanikega
15.6.	Lk 72 - 3.23.5 - Elekter Ettepanek: 3.23.5 Elekter – 100m kõrgepinge õhuliin elamust on liiga väike vahemaa. Peaks olema 1 km. Ettepanek: Teen ettepaneku mitte ehitada/võimendada kaardil olevat kõrgepingeliini. Kui siis oleks mõistlik paigaldada maakaabel, sest niigi on kogu aeg elektririkkeid- ja katkestused, mis on põhjustatud tormidest/lumest/äikesest – arvestades globaalset kliimamuutust siis tormioht aina suureneb. Pealegi on maakaablid julgeoleku seisukohalt turvalisemad. Maakaablid on küll kallimad aga seda hinnavahet võiksid finantseerida energia ettevõtted. Taolised kõrgepingeliinid, elektrituugenid, maakaevandused jms. rikub meie looduslikult kaunist piirkonda ning muudab selle järjekindlalt tehnopargiks. Kui kaob meie valla looduslik ilu siis tahab siin veel vähem inimesi elada, rääkimata keskkonna (visuaalsest reostamisest, lärmist jms.).	Ettepanekuga ei arvestatud. Üldplaneeringus märgitud kõrgepinge õhuliini kaugus elamust 100m ületab 2,5 korda Majandus- ja taristuministri määruses 25.06.2015 nr 73 „Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded” määratud 330 kV liini kaitsevööndi ulatust (määrus § 10 järgi on elektripaigaldise kaitsevööndi ulatus 35 kV (kaasa arvatud) kuni 110 kV nimipingega liinide korral 25 meetrit; 220 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit liini teljest). Üldplaneeringuga ei kavandata uute kõrgepingeliinide ehitamist ega asukohti. Hetkel on menetluses 330 kV Eesti-Läti neljana elektriühenduse, milline läbiks ehitamise korral Lääneranna valda, riigi eriplaneering (https://www.riigiplaneering.ee/riigi-eriplaneeringud/eesti-lati-neljas-elektrihendus) Teadaolevalt riigi eriplaneeringuga Massu ja Kokuta külade piirkonda uut kõrgepingeliini ei planeerita.
15.7	Väärtuslik külasüda Kokuta-Massu, palun kaasata meie talu, Laima talu (kaardil vasakul all nurgas), ka Kokuta-Massu külasüdamesse.	Ettepanekuga arvestatakse. Laima talu lisatud Kokuta-Massu külasüdame maa-ala hulka.
16. Meeli Müüripeal 2025/8-9/547-1 30.05.2025		
16.1	Olen Meeli Müüripeal, mulle kuulub Ranniku talu, mis asub Varbla lähedal Haapsi külas. Planeeringu kavas on Haapsi tee määratud perspektiivikaks kohalikuks teeks. Sellega olen mina ja ka naabruses oleva Taaratamme talu omanikud rahul. Ma olen aga vastu kahe koha kohalikuks teeks määramisele, mis on lisatud kaardiväljavõttel märgitud lilla joone ja numbritega 1 ja 2. Haapsi tee eravaldusestest kohalikuks ehk avalikuks muutmise avalduse tegid umbes 10 siinset maa- ja ka teomanikku 2016. aastal Pärnu kohtumajas, kuhu meid oli tunnistajatena kohale kamandatud ühes läbipääsuküsimus perek Kalevi ja Terje Aru ema vahel, teda esindaski kohtus T. Aru. Lõpuks jõuti kokkuleppele, kuid meid kui sama küla teomanikke aeti kohtusse mõttetult kolm korda, kuigi kõnealuses vaidlusasjas, mis küla teises otsas, polnud meil midagi tunnistada. Toona oli veel Varbla vald ja me tegime kohtus valda esindanud hr Kalju Kepile avalduse muuta Haapsi tee kohalikuks teeks. Nüüd on sellest 9 aastat möödas, kuid seda imet ei ole veel juhtunud. Suvitajaid ja ka põliselanikke on meie külla vahepeal juurde tulnud, suvel on tee tihedas kasutuses. Me ei taha, et keegi oma Haapsi tee osa sulgeks, kuigi nt Heino Sabiin on kõrvalkülas sedasi tehes ju eeskuju andnud. Kahe kaardil lillaga märgitu alaga (1 ja 2), mille kohta ma vaide esitan, on lugu järgmine. Seal on tähistatud nr 1-ga koht, mis on planeeringus millegipärast (seda pole ma soovinud) samuti "kohalik/avalik tee" ja avalik juurdepääs kallasrajale, nr 2 on aga kahe talu piiril niidetud ala, kus polegi teed, kuid seegi on planeeritud avalikuks juurdepääsuks kallasrajale. Minu isa Villu Müüripeal rajas 1980ndate lõpus oma vanaisa talu maadele Haapsi külas Taaratamme talu. Haapsi küla tee oli toona läbipääsmatus olukorras, sest randa oli kasutatud kolhoosi karjamaana ja püsielanikke enam polnud. Ta parandas seda omal jõul. Lõpuks tegi ta tee korrastamiseks PRIAle avalduse, sai toetust ja rohkem kui 20 a tagasi tehti tee korda Haapsi tee algusest kuni Taaratamme talu maade lõpuni, kaardil on sealgi lilla märke avalikuks kallasraiale pääsuks ja tee keerab sealt sisemaale tagasi. Tookord tehti ka teejupp nr 1, sest mu isa müüs seal väiksemaid Ranniku krunte ja neile oli vaja juurdepääsu. Sealsed krundid on nüüd kõik uue omaniku saanud ja kõigil soovijail on minu teejupist ja maast läbipääsuks notariaalne teeservituut. Ka nende kruntide omanikud ei soovi turvalisuse kaalutlusel sinna avalikku teed, sest seal on vargad käinud. Teine haru on kaardil punktiiriga, see viib otse minu aeda ja elumaja juurde. Olen oma aias kohanud nii ATVga kihutajaid kui jalgrattureid ja ma ei taha sellist sissetungi. Kui teeots on avalik, siis kindlasti seal kihutamishuvi suureneb. Praegu on meil kohas nr 1 Eravalduse märk. Kallasrajal kõndimist ei ole ma kellelgi keelanud. Meie rand on kivine ja oleks ammu läbipaistmatu roostik, kui seda poleks kasutatud lihaste karjamaana. Nii kasutasid seda minu vanemad, tänavuse aastani perek Põldaru Varblast ja tänavu tulevad sinna ühe Haapsi küla elaniku loomad. Nr2 puhul ei ole tegemist teega, sealgi on kivine ja pilliroogu kasvav rand kasutuses karjamaana. Need ei ole mõistlikud kohad avalikuks juurdepääsuks. Varbla rannas on selleks palju paremaid kohti, kus rand ilusam ja kus ei häirita kariloomi. Nende kirjeldatud kohtade (1 ja 2) avalikuks muutmisega ei ole ma nõus ei nüüd ega ka perspektiivis. See puudutab lisaks eeltoodule ka minu õiglustunnet. Kuidas siis nii, et omanikult luba küsimata tekib kellelgi plaan muuta osa eravaldusest	Ettepanekuga arvestatakse. Ranniku katastriüksusel tunnusega 86301:005:0293 asuv eratee arvatakse perspektiivsete avalikult kasutatavate kohalike teede nimekirjast välja ning üldplaneeringu kaardile märgitud perspektiivne juurdepääs kallasrajale eemaldatakse üldplaneeringu kaardilt. Taaratamme katastriüksusel tunnusega 86301:005:0071 üldplaneeringu kaardile märgitud perspektiivne juurdepääs kallasrajale eemaldatakse üldplaneeringu kaardilt.

	avalikuks. See on meie rannakarjamaa. Ma mäletan, et 1980ndate keskel ei tükkinud siia kivisesse randa keegi - teed enam polnud ja karjaradadel keegi oma autot lõhkuda ei tahtnud. Mis õigusega on siis nüüd nii, et ühed teevad ja kulutavad ning teised ainult kasutavad, tülitavad ja ka lõhuvad, kui metsaveoautosid silmas pidades.	
17.	Rainer Tamm 2025/8-9/490-12 02.06.2025	
17.1.	Vaatasime Lääneranna valla üldplaneeringu kaarti ning leidsime sealt, et meie kinnistu 86301:006:0056 äärde on märgitud roosa värviga joon, mille nimeks on "avaliku juurdepääsu ettepanek kallasrajale". Mis asi see täpsemalt on? Kui see tähendab, et sealt hakkavad inimesed käima ja sõitma mere äärde, siis me ei ole sellest huvitatud. Natuke maad edasi tuleb Vidi sadam, sealt saab vabalt minna mere äärde. Loodame, et mõistate meid.	Ettepanekuga arvestatakse Kämpingu katastriüksuse tunnusega 86301:006:0118 ja Sorje-Karjamaa katastriüksuse tunnusega 86301:006:0056 piiril üldplaneeringu kaardile märgitud perspektiivne avalik juurdepääs kallasrajale eemaldatakse üldplaneeringu kaardilt.
18.	Eesti Erametsaliit MTÜ 2025/8-9/554-1 02.06.2025	
18.1	Meieni on jõudnud teave Lääneranna valla üldplaneeringule arvamuste küsimisest. Huvitatud osapoolena juhime Teie tähelepanu olulistele metsandusega seotud küsimusele. Esimeses pooles toome välja vastavalt seletuskirjas kirjapandule ning seejärel üldisema sisuga ettepanekud. Vastavalt seletuskirjale: 1. Peatükis 3.16 on kirjeldatud, et valla puhke- ja haljasalade puhkefunktsiooni toimimiseks ja säilimiseks on seatud tingimuseks, et kõigi üldplaneeringuga määratud puhke- ja haljasalade ning kaitsehaljastuse alade ja hiiemetsade raied tuleb kohaliku omavalitsusega kooskõlastada enne metsateatise esitamist. Leiame, et valla nõusolek metsateatise saamiseks lisab riigile märkimisväärselt bürokraatlikku asjaajamist ning sellest tulenevalt teeme ettepaneku see nõue üldplaneeringust välja jätta. 2. Peatüksi 3.16 on seatud eraldi tingimused raietele ja metsa majandamisele. Mitmed neist on kaetud metsamajandamise hea tavaga. Kehtivatele regulatsioonidele veel lisatingimusi seades suurendatakse samuti ebavajalikku bürokraatiat. Erametsaomandi kasutamise piirangute seadmine Metsanduslik tegevus maatulundusmaal on pikaajaline protsess, mis eeldab järjepidevust. Paljud erametsaomanikud on kavandanud erinevaid metsamajanduslikke tegevusi alates noore metsa hooldamisest kuni küpses metsas lageraieni. Kui üldplaneeringuga kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta, tuleb muudatusega hõlmatud maaomanikke käsitleda planeerimisseaduse § 76 lõike 2 kohaselt isikuna, kelle õigusi planeering võib puudutada ning § 76 lõike 4 kohaselt ka teavitada. Planeerimisseaduse kohaselt tuleb üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessi erinevatest etappidest metsaomanikke, kelle õigusi planeering võib puudutada, hoida järjepidevalt kursis toimuvaga. Teavitamine peab olema individuaalne ja omanikule tuleb selgitada mis konkreetselt tema kinnistul senisega võrreldes muutub ning kas võib esineda olukord, kus kinnisasi või selle osa võidakse omandada avalikes huvides (PlanS § 77 lg 8). Mida saab kaaluda Üldplaneeringu koostamise alus on kehtiv õigus ja maakonnakonnaplaneering (PlanS § 55 lg 2). PlanS § 55 lg 1 kohaselt on maakonnaplaneeringu eesmärk maakonna, selle osa või muu regiooni ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. Maakonnaplaneeringuga lahendatakse regionaalsel tasandil ka erinevaid küsimusi, mis seonduvad metsadega. Näiteks PlanS § 56 lg 1 p 9 kohaselt on maakonnaplaneeringu ülesandeks rohevõrgustiku toimimise tagamiseks üldiste kasutustingimuste määramine. Maakonnaplaneeringuga võidakse määratleda ka maastiku ja looduskoosluste säilimiseks üldised kasutustingimused või anda muid suuniseid üldplaneeringute koostamiseks (PlanS § 56 lg 1 7 ja 11). Tegemist on üldiste tingimustega, mida tuleks edaspidi üldplaneeringute koostamisel arvesse võtta. Näiteks on Ida-Viru maavanema 28.12.2016 korraldusega nr 1-1/2016/278 (täiendatud 08.02.2017 korraldusega nr 1-1/2017/25) kehtestatud Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+. Ida-Virumaa asustust ja maakasutust suunavate keskkonnatingimuste kohaselt on põhimõtteliselt kogu Ida-Virumaa määratud rohevõrgustiku alasse. Samas toob maakonnaplaneeringu seletuskiri (lk 31) välja, et rohevõrgustiku tingimuste puhul ei ole tegemist kinnisomandi kitsendustega vaid tingimustega uute üldplaneeringute koostamiseks. Maakonnaplaneeringuga ei ole metsamajandamine keelatud. Lähtuda tuleb säästva metsamajandamise põhimõttest. Kui maakonnaplaneeringuga on määratud rohevõrgustiku alad ning nendel aladel ei ole absoluutselt keelatud metsade majandamine, sh näiteks ka lageraiete teostamine on seadusega ettenähtud piirides, siis ei ole üldplaneeringu tasandil võimalik seda käsitleda rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamisena (PlanS § 75 lg 1 p 10). Kohalikul omavalitsusel oleks võimalik sellisel juhul teha ettepanek üldplaneeringuga kehtiva maakonnaplaneeringu muutmiseks (PlanS § 75 lg 3). Eelnevat arvesse võttes palume üldplaneeringu koostamisel arvesse võtta, et reeglina maakonnaplaneeringud ei piira metsade majandamist väljaspool looduskaitsealasid. Kui üldplaneeringu raames soovitakse vastav ettepanek teha, siis peab ka üldplaneeringut vastavalt menetlema, sh maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek peab olema selgesõnaliselt toodud välja. Milliseid piiranguid saab seada: Põhiseaduse § 32 kohaselt sätestab omandi kasutuse kitsendused seadus. Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded on määratletud PlanS § 75 lg 1. Kõige otsesemalt võib maaomanike õigusi kitsendada PlanS § 75 lg 1 p 21, mille kohaselt on üldplaneeringu üheks ülesandeks asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine.	Ettepanekuga on arvestatud. Üldplaneeringu seletuskirja, sh ptk 3.16 sõnastust täiendatakse. Lääneranna valla puhke- ja haljasalad on tähistatud järgmiselt: puhkeala hoonete ehitamise õigusega (tähis P1), puhkeala hoonete ehitamise õiguseta (tähis P2), ja haljasala- ja parkmetsa ala (tähis HP). Eraldi on määratud kaitsehaljastuse alad (tähis HK). Eelnimetataud alade puhul ei ole tegemist kogu valla roheline võrgustiku ega kogu metsamaa ulatuses kehtiva nõudega, vaid üksnes üldplaneeringu joonisel konkreetse tähistusega piiritletud aladega, mis moodustavad vaid tühise osa valla metsadest ja rohelisest võrgustikust (roheline võrgustik kokku moodustab u 67% valla pindalast) kogupindalast. Valla metsades ei ole raietele üldplaneeringuga (va eelloetletud alad) täiendavaid piiranguid seatud ning seal kehtivad metsandust reguleerivad õigusaktid tavapärasel viisil

	Metsaseaduse § 231 sätestab: planeeringuga asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsa majandamisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kokkuleppel maaomanikuga planeeringuga seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele. Eeltoodust tuleneb, et Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 alusel ei saa planeeringuga lageraiet keelata, saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 231 alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist. Lisaks võidakse metsade majandamisele kitsendusi seada ka näiteks PlanS § 75 lg 1 p 10 (rohevõrgustik), 13 (looduskaitseobjektid), 14 (rohealad ja maastikud), 17 (kultuuripärand) ja 20 (puhke- ja virgestusalad) alusel. Samas on Riigikohus selgitanud, et kohalik omavalitsus peab planeeringuid puudutavate otsuste tegemisel arvestama kõiki olulisi asjaolusid ja huve ning teostama kaalumist ratsionaalselt, järgima diskretsiooni piire, eesmärki ning proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja muid õiguse üldtunnustatud põhimõtteid (RKHKo 10.10.2002, nr 3-3-1-42-02, p 11; vt ka RKHKo 14.10.2003, nr 3-3-1-54-03, p 25). Järelikult igal konkreetset juhul tuleb kaaluda avalikke huve erahuvidega. Intensiivsete piirangute kehtestamine ei ole lubatud, kui sama eesmärki on võimalik saavutada leebemate tingimustega. Palume kohalikul omavalitsusel kaaluda iga konkreetse piirangu vajalikkust, sh vajadusel pakkuda välja omanike vaatest asjakohased leevendavad meetmed. Intensiivsete piirangute korral tuleb omandiõiguse kaotus kompenseerida. Metsandusliku tegevuse majanduslik tulu tekib metsaomanikele peamiselt uuendusraiate käigus. On metsatüüpe, kus metsa uuendamise võttena saab rakendada ainult lageraiet. Lageraie teelamine tähendab metsaomanikule saamata jäänud tulu ning metsaomanikel on õigustatud ootus, et see temale kompenseeritakse. Looduskaitseaduse alusel kehtestatud piiranguid metsa majandamisele kompenseeritakse nendes metsades, kus majandamine on tugevasti pärsitud (peamiselt tähendab see lageraie teeldu) kompensatsiooniga 160 eurot/ ha ning leebemate piirangute korral 60 eur/ha aastas. Samas ei tähenda ka väljaspool looduskaitsealasid intensiivsete piirangute kehtestamine seda, et omanikule kahju ei pea hüvitama. Sarnasele seisukohale on asunud justiitsminister kirjas 28.03.2023 (lisame meie kirjale nimetatud dokumendi) Riigikohus on haldusasjas nr 5-22-5, p 58 ja 59 märkinud, et ka üldplaneeringus piirangute seadmisel peab kohalik omavalitsus arvestama, et väga intensiivsete teelude sätestamisel avalikes huvides tuleb seada sundvaldus ja talumine hüvitada. Näiteks ajalooliselt pühaks teatud puude kaitseks vajalikud raiapiirangud võivad riivata omandipõhiõigust intensiivselt, kuna võivad välistada kinnistul paikneva metsa majandamise täielikult või ulatuslikult (nt lageraiet välistava kaitsevööndi kehtestamisel). Rapiiirangutel võib mõnel juhul olla sarnasus tehnovõrkude ja -rajatiste talumise kohustusega, mille tagamiseks sundvalduse seadmise kaalumise vajalikkusele viitas Riigikohtu halduskollegium 15. aprilli 2021. a otsuses asjas nr 3-18-2022/30 (punkt 25). Kui üldplaneeringu algamisel on teada või planeeringu koostamise käigus selgub, et üldplaneering võib kaasa tuua kinnisasja või selle osa avalikes huvides omandamise või selle suhtes sundvalduse seadmise vajaduse, teatab planeeringu koostamise korraldaja üldplaneeringu algamisest kinnisasja omanikule seitsme päeva jooksul planeeringu algamise otsuse tegemisest või avalikes huvides omandamise, sealhulgas sundvõõrandamise, või sundvalduse seadmise vajaduse ilmumise päevast arvates (PlanS § 77 lõige 8). Kokkuvõttes palume mistahes piirangute seadmisel kaaluda, kas avalikes huvides on intensiivsete piirangute kehtestamine, mis on sisuliselt võrdsustatavad omandi võõrandamisena. Eeskätt tuleks sundvalduse seadmist kaaluda lageraie välistamisel. Täname, kui olete eelkirjeldatud tingimustega planeeringu koostamisel juba arvestanud. Kui mitte, siis palume meie ettepanekud arvesse võtta planeeringu hilisema menetluse käigus.	
19.	Marko Kalbus 2025/8-9/490-13 03.06.2025	
19.1	Tänu jagamast mahukat projekti. Raespa külas Kämpingu krundi omanikuna tekkisid mõned küsimused. Kaardile märgitud „perspektiivne kohalik tee“, selle vastu ei saa midagi öelda, kui tuleb on väga hea. Tee jupp, pruunikas, mis ristub Raespa teega, sealt alla kuni pinnase teeni mis viib Roosa ligipääsu teeni on plaanis omajõududega korda teha veel sellel aastal, täna alustasime kämpingu krundi pinnase täite vedamisega. Mainitud tee jupp läbib üht mitte nii koostööaldist eravaldust millel puudub servituut neeme tippu jäävate kinnistute kasuks, sellega on meil valla abi vaja, asjast on teie ametnikega juba suheldud. Mõte sinna tekitada ligipääs merele ei kõla kuidagi hästi. 1. See ligipääs ja sellele ligi pääsemine on vaevu ühe auto laiune pinnase tee oma jõududega ilmastiku kindlamaks tehtud, kadaka hekiga ühel pool ja sügava kraaviga teisel pool. 2. Ligipääs algab otse meie sissesõidu ja „värava“ tagant, kui isegi juhtuks üks auto tulema ei saa mööduda kuna ruumi lihtsalt ei ole, kahtlen ka vajadusest tekitada kaherealine pääsutee ja parkla. Lisaks on meie naaber Vidi sadama operaator mures nende nõ „suvitajate“ visiitidest, kes käivad kaardistamas kunas keegi kodus ja millal hea tulla videviku noppete. Juhtumeid on mitmeid. Vidi sadam ise on juba nõ avalik ligipääs veele, ei ole vast mõtet 200m põhjapoolle veel üht pääsukohta rajada, roostunud, mudase ja kivise põhjaga rannale. Oma krundiga piirnev mererand on 180m pikk ja vee riba ligipääsu ei plaani ja ei tohi ka sulgeda. Piirkonnas leidub väga kauneid randu kuhu ehk rahvas meelsamini võib suunduda. NT Järgmise neeme tipus Saulepi sadam,	Ettepanekuga arvestatakse. Kämpingu katastriüksuse tunnusega 86301:006:0118 ja Sorje-Karjamaa katastriüksuse tunnusega 86301:006:0056 piiril üldplaneeringu kaardile märgitud perspektiivne avalik juurdepääs kallasrajale eemaldatakse üldplaneeringu kaardilt. Kõiki valla kohalikke teid aastaks 2026 tolmuvabaks ei muudeta.

	seal samuti nõ avalik ligipääs, kui kõrjastes soov vantsida, küll sealt pääseb. Loodan, et meie arvamus ja murekohad kostuvad, loodus ja rahu säilivad meie tulevases kodukohas. PS, kas valla plaan kõik teed tolmuwabaks muuta aastaks 2026 on veel jõus?	
20.	Sinne Pajula 2025/8-9/490-14 03.06.2025	
20.1	Oleme tutvunud Lääneranna valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu materjalidega ning soovime siinkohal esitada oma seisukoha avaliku juurdepääsutee rajamise osas kallasrajale Raespa külas (vt joonis, märgitud kollasega). Teatame, et me ei ole nõus ega kooskõlasta planeeritava avaliku juurdepääsutee rajamist kallasrajale nimetatud kujul. Peamine põhjus on see, et sellise tee väljaehitamine rikub meie kinnisvara privaatsust, vähendades elukeskkonna kvaliteeti ja tekitades põhjendamatut avalikku liikumist piirkonnas, mis on seni olnud vaikne ja privaatne. Hetkel olemasolevad juurdepääsuvõimalused kallasrajale Vidi sadama kaudu on juba piisavad. 24.06.2024 saadetud kirjas Lääneranna valla üldplaneeringu eelnõu avalik väljapaneku kohta ei ole paraku nimetatud juurdepääsuteed Joonisel 03. Teed ja tehnovõrgud (PDF, 18 MB) toodud, mistõttu ei saanud me varasemalt tagasisidet antud teema kohta anda. Loodame, et meie mure privaatsuse ja elukeskkonna säilitamise osas võetakse planeeringu menetluses arvesse.	Ettepanekuga arvestatakse Kämpingu katastriüksuse tunnusega 86301:006:0118 ja Sorje-Karjamaa katastriüksuse tunnusega 86301:006:0056 piiril üldplaneeringu kaardile märgitud perspektiivne avalik juurdepääs kallasrajale eemaldatakse üldplaneeringu kaardilt.
21.	Utilitas Wind OÜ 2025/8-9/487-9 03.06.2025	
21.1	Seisukoht ja muudatusettepanekud Lääneranna Vallavalitsuse üldplaneeringu eelnõule Edastasite PlanS § 85 alusel Lääneranna valla üldplaneeringu („ÜP“) ja ÜP keskkonnamõju strateegilise hindamise („KSH“) aruande eelnõud arvamuse avaldamiseks. OÜ Utilitas Wind („Utilitas Wind“) esitab käesolevaga omapoolsed muudatusettepanekud ÜP eelnõule seoses Utilitas Windi poolt Lääneranna valla tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu („KOV EP“) alusel tuuleparkide kavandamisega Lääneranna valda. Utilitas Windi arendushuvi on seotud KOV EP aladega 5, 5a ja 7. Hetkel on koostamisel: a) KOV EP detailne lahendus vastu võetud KOV EP asukoha eelvaliku aladele 5 (osaliselt) ja 5a; b) KOV EP asukoha eelvalik alale 7. ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 1.4 on välja toodud, et „Üldplaneeringu koostamisel on arvestatud Lääneranna Vallavolikogu 14.05.2020 otsusega nr 197 algatatud ja menetluses oleva Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringuga. /---/ Lääneranna valla üldplaneeringut ja tuuleparkide eriplaneeringut koostatakse paralleelselt, kuid teineteisest sõltumatult. Koostatavat tuuleparkide eriplaneeringut ei loeta üldplaneeringu põhilahenduse muudatuseks. Eriplaneeringu kehtestaja on Lääneranna Vallavolikogu. Eriplaneeringuga kavandatud ehitise asukoht kantakse üldplaneeringusse vastavalt planeerimisseadusele toiminguga (PlanS § 122 lg 3 ja 5).“ Sisuliselt sama on korratud ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.14.2. Selguse huvides oleks siiski mõningate ÜP eelnõus kajastatud teemavaldkondade juures tarvis täpsustada, et tuuleparkide lahendus (k.a aladel 5, 5a ja 7) koostatakse ja mõju hindamine viiakse läbi KOV EP raames ning ÜP muud tingimused tuuleparkidele ei laiene. Vastasel juhul võivad tekkida potentsiaalsed vastuolud ja vaidlusmomendid. Selgitame alljärgnevalt. A. Rohelise võrgustiku tingimused KOV EP alad 5, 5a ja 7 kattuvad osaliselt ÜP eelnõu järgsete rohelise võrgustiku koridoride ja rohelise võrgustiku tugialadega. ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.14.2 on märgitud: „Üksikutuliku või tuulepargi rajamine rohelise võrgustiku alale on lubatud tingimusel, et välistavad tegurid puuduvad, tuuliku või tuulepargi mõjude hindamisel (KMH, KSH, keskkonnamõjude eelhinnang) on hinnatud kavandatud tegevuste mõju rohelisele võrgustikule, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed, tuulikute vahelised alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult looduslähedasena ning on tagatud rohevõrgustiku rohelise koridori toimimine.“ ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.25.8 on samuti sätestatud: „Tuuleparkide rajamine rohelise võrgustiku alale on lubatud tingimusel, et tuulepargi mõjude hindamisel (KMH, KSH, eelhinnangu vm asjakohases protsessis) on hinnatud mõju rohelise võrgustiku toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute vahelised alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult looduslähedasena ning on tagatud rohevõrgustiku roheliste koridoride toimimine.“ Leiame, et neist, rohelise võrgustiku toimimise tagamisele suunatud printsiipidest lähtumine tuuleparkide KOV EP-s (ja vastavas mõju hindamises) on iseenesest asjakohane. ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.25.8 toodud rohelise võrgustiku ülejäänud tingimused aga ei arvesta läbivalt rohelisse võrgustikku KOV EP-ga tuuleparkide kavandamise võimalikkusega. Mõistlik lahendus oleks, et KOV EP (asukoha eelvaliku ja/või detailse lahenduse) käigus läbi viidava mõjude hindamise tulemusena selgitatakse välja, mis tingimustel on võimalik tuulepargi rajamine rohelise võrgustiku aladele nii, et tagatud on rohelise võrgustiku toimimine (mida nagunii ka tehakse). ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.25.8 sätestatud muud rohelise võrgustiku tingimused ei peaks seega automaatselt tuuleparkidele laienemagi. Seega teeme ettepaneku täiendada ÜP eelnõu seletuskirja ptk-d 3.25.8 järgmiselt: „Tuuleparkide planeeringu ning mõjude hindamise käigus selgub, millistel tingimustel on tuuleparkide rajamine rohelise võrgustiku aladele lubatav. Käesoleva peatüki muud tingimused tuuleparkidele (ja teenindavatele rajatistele, k.a elektriühendus ja juurdepääsuteed) ei laiene.“ B. Väärtuslike põllumajandusmaade tingimused KOV EP ala 7 idapoolses osas on kinnistuid, mis kattuvad ÜP eelnõus määratud väärtuslike põllumajandusmaadega. ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.25.3 on märgitud: „Väärtuslikule põllumajandusmaale on määratud põllumajandusmaa	Ettepanekutega arvestatakse osaliselt. Tekst „Tuuleparkide planeeringu ning mõjude hindamise käigus selgub, millistel tingimustel on tuuleparkide rajamine rohelise võrgustiku aladele lubatav.“ on liiga üldsõnaline ja sisuliselt tühistab üldplaneeringu rolli rohelises võrgustikus toimuvate tuuleenergeetika arenduste suunamisel. Tekst „Tuuleparkide planeeringu ning mõjude hindamise käigus selgub, millistel tingimustel on tuuleparkide rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale lubatav” on samuti üldsõnaline ja sisuliselt tühistab üldplaneeringu rolli väärtusliku põllumajandusmaa toimuvate tuuleenergeetika arenduste suunamisel. Üldplaneering ei välista tuulikupargi või tuuliku rajamist rohelises võrgustikus või väärtuslikul põllumajandusmaal. Üldplaneeringu seletuskirja täpsustakse ja täiendatakse. Seletuskirja ptk 3.24.8 „Roheline võrgustik” lisatakse lõik „Eritingimused tuuleenergeetikale: • Tuuleparkide rajamine rohelise võrgustiku alale on lubatud tingimusel, et tuulepargi mõjude hindamisel (KMH, KSH, keskkonnamõjude eelhinnang koostamine vm tegevus) on hinnatud mõju rohelise võrgustiku toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute vahelised alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult looduslähedasena ning on tagatud rohevõrgustiku roheliste koridoride toimimine.” Seletuskirja ptk 3.24.3. „Väärtuslikud põllumajandusmaad” lisatakse tekst „Väärtuslikule põllumajandusmaale võib ehitada järgmistel juhtudel: - tuuliku või tuulepargi tingimusel, et mõjude hindamisel (KMH, KSH, eelhinnangu vm asjakohases protsessis) on hinnatud mõju väärtusliku põllumaajndusmaa massiivi toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute ja nendega seotud taristu vahelised maa-alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult terviklikuna väärtusliku põllumajandusmaana ning on tagatud väärtusliku põllumajandusmaa ja sellega seotud rajatiste sh maaparandussüsteemide, toimimine.” Tuulikupargi rajamisega kaasneb oluline mõju selle asukohale ja ümbritsevale maakasutusele ja keskkonnale. Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri,, p 4 järgi tuulikupark, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikutest, on olulise ruumilise mõjuga ehitis (ORME). ORME kavandamiseks on kaks võimalust – üldplaneering (PlanS § 75 lg 1 p 4) või kohaliku omavalitsuse eriplaneering (KOV EP, PlanS § 95 lg 1). Lääneranna valla üldplaneeringuga tuuleparkide asukohti ei kavandata. Lääneranna Vallavolikogu on algatanud tuulikuparkide KOV eriplaneeringu kogu valla territooriumi ulatuses. aluseks Eriplaneeringuga kehtestatud tuuleparkide lahendused kantakse maakonnaplaneeringusse ja üldplaneeringusse (PlanS § 122 lg 3 ja lg 10). Tuuleparkide ehitamine ja maakasutuse määramine toimub vastavalt kehtivale planeeringule. Üldplaneeringu ptk 3.2 on sätestatud maakasutuse juhtotstarve T3 - „Tootmis- ja tööstushoone ning tootmis- ja tööstusrajatise maa-ala, s.h selliste tootmistevõrgustike maa-ala, millega võib kaasneda oluline keskkonnakasutus/keskkonnamõju ja/või kus tuleb rakendada meetmeid keskkonnamõjude leevendamiseks. Sellised tegevused on näiteks keskkonnakompleksloa kohustusega ettevõtted (s.h suurfarmid), samuti tootmine, millele kohaldub KeHJS kohane keskkonnamõju hindamise kohustus. T3 aladel on kõigi keskkonnakaitselistel ja elanike tervise ja heaolu kaitseks seatud nõuete täitmisel võimalik arendada ka suurtootmist. Juhtotstarvet toetavad otstarbed on väiketootmise ja väiksema külastajate arvuga maa-alad, teenindus- ja toitlustushoone, kontorihoone, transpordimaa.” Täpsustatakse seletuskirja ptk 3.18. „Maatulundusalad” järgmiselt: „Maatulundusala valdav maakasutuse sihtotstarve on maatulundusmaa. Sihtotstarbe määramisel või muutmisel lähtutakse seadusandlusest, sh maakatastriseadusest, kehtivatest detailplaneeringutest, eriplaneeringutest ja üldplaneeringust”. Seletuskirja ptk 3.13 „Tootmishoonete ja rajatiste planeerimine, projekteerimine ja ehitamine” täiendatakse tekstiga „Tuulest ja päikesest energia tootmiseks ehitiste planeerimisel, projekterimisel ja ehitamisel tuleb lähtuda ptk 3.14

	sihttotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve - maatulundusala, et väärtuslik põllumajandusmaa ei läheks põllumajanduslikust kasutusest välja ja et oleks tagatud väärtusliku põllumajandusmaa säilimine põllumajandustoodete tootmiseks.“ ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.25.3 toodud väärtusliku põllumajandusmaa tingimused ei arvesta aga läbivalt väärtuslikule põllumajandusmaale KOV EP-ga tuuleparkide kavandamise võimalikkusega. ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.25.3 on märgitud: „Väärtuslikul põllumajandusmaal on keelatud maatulundusmaa sihtotstarbe muutmine ning uute ehitiste rajamine va allpool toodud erisused.“ Kõnealused erandid tuuleparkide rajamisega otseselt ei sobitu. Tuulikute rajamisel väärtuslikule põllumajandusmaale on samuti võimalik säilitada põllumajandusmaa terviklikkus ja mullaviljakus, k.a tuulikute paigutamise abil. Mõistlik lahendus oleks, et KOV EP (asukoha eelvaliku ja/või detailse lahenduse) käigus läbi viidava mõjude hindamise tulemusena selgitatakse välja, mis tingimustel on võimalik tuulepargi rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale. Seega teeme ettepaneku täiendada ÜP eelnõu seletuskirja ptk-d 3.25.3 järgmiselt: „Tuuleparkide planeeringu ning mõjude hindamise käigus selgub, millistel tingimustel on tuuleparkide rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale lubatav. Käesoleva peatüki muud tingimused tuuleparkidele (ja teenindavatele rajatistele, k.a elektriühendus ja juurdepääsuteed) ei laiene.“ C. Maatulundusala tingimused ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.2 on määratud: „/---/Maatulundusala valdav maakasutuse sihtotstarve on maatulundusmaa. Üldplaneeringus on reserveeritud maatulundusala moodustatud järgmistest põhikaardi andmekihtidest: puitaimestik, haritav maa, lage ala ja hoonete ümber asuv õueala. Erinevalt teistest reserveeritud aladest ei ole maatulundusala kaardi parema loetavuse huvides tähistatud tähega ja lausvärviga. Hajaasustuses on maatulundusalale lubatud planeerida täiendavaid äri- või tootmismaid (väljaspool reserveeritud tootmisalasid), kui olemasolevad tootmismaad ei vasta tootmiseks vajalikele nõuetele, tegevus toetab oluliselt valla arengut, arvestatud on kõigi asjakohaste keskkonnamõjudega, ning eeldada võib tootmistevõime pikaajalist jätkusuutlikkust. Eelistatud on siiski olemasolevate tootmisalade ja hoonestuse kasutusele võtmine. /---/“ Samas ptk-s on maatulundusala juhtotstarbe seletuseks märgitud: „Põllumajandussaaduste tootmiseks või metsakasvatuseks kasutatav maa ning erineva kasutusotstarbega hoonete õuealad. Tavaline hajaasustus.“ ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.18 on maatulundusalade kohta märgitud: „Hajaasustusega külad ja maalise asustusstruktuuriga piirkonnad, on valdavalt reserveeritud üldplaneeringus kui maatulundusalad. Maatulundusaladel ei näe kohalik omavalitsus ette uusi arenduspiirkondi. Maatulundusalad on valdavalt põllu- ja metsamajanduse alad, millel on metsa- või põllumajanduslik potentsiaal, aga ka muud väikesemahulise maaettevõtluse edendamiseks vajalikud alad ning hajusalt asustatud maatulundusmaad. /---/ Maatulundusala valdav maakasutuse sihtotstarve on maatulundusmaa. Sihtotstarbe määramisel või muutmisel väljaspool detailplaneeringu kohustusega alasid lähtutakse seadusandlusest, sh maakatastriseadusest ja üldplaneeringust.“ Kõnealused tingimused ei arvesta läbivalt maatulundusaladele KOV EP-ga tuuleparkide kavandamisega. Samas jäävad eelviidatud tuuleparkide alad meie arusaamist pidi ÜP eelnõu järgi vähemalt osaliselt maatulundusaladele. Seega teeme ettepaneku selguse huvides täiendada ÜP eelnõu seletuskirja ptk-d 3.18 järgmiselt: „Tuuleparkidele (ja teenindavatele rajatistele, k.a elektriühendus ja juurdepääsuteed) maatulundusalade tingimused ei laiene.“ D. Tootmisrajatiste tingimused ÜP eelnõu seletuskirja ptk-s 3.13 on toodud muu hulgas tingimused tootmisrajatiste planeerimiseks, projekteerimiseks ja ehitamiseks. Sisuliselt on ka elektrituulikud käsitletavad tootmisrajatistena, ent kõnealused tingimused ei arvesta läbivalt KOV EP-ga tuuleparkide kavandamisega ja tõenäoliselt ei ole niisugust eesmärki ka olnud. Seega teeme ettepaneku selguse huvides täiendada ÜP eelnõu seletuskirja ptk-d 3.13 järgmiselt: „Tuuleparkidele (ja teenindavatele rajatistele, k.a elektriühendus ja juurdepääsuteed) käesoleva peatüki tingimused ei laiene.“ E. Detailplaneeringu koostamise juhud ÜP eelnõu seletuskirja ptk-des 3.4 ja 3.5 on toodud detailplaneeringu („DP“) koostamise kohustusega juhud ning juhud, millal kaalutakse DP koostamist. Muu hulgas on ÜP eelnõu seletuskirja ptk 3.4 järgi DP koostamine reeglina kohustuslik rohelise võrgustiku tugialal ja rohelise võrgustiku koridoris paikneva maaüksuse sihtotstarbe muutmisel ja rohelise võrgustiku tugialasid tükeldavate uute teede ehitamisel. DP koostamist kaalutakse ÜP eelnõu seletuskirja ptk 3.5 järgi näiteks juhtudel, kui võib ilmnedavate tegevuse mõju üle kinnisasja piiri, maastikul domineerivate ehitiste ehitamiseks või tootmisotstarbeliste ehitiste kavandamisel, mille alune ja teenindamiseks vajalik maa-ala on suurem kui 2,0 ha. Kõnealused tingimused ei ole ilmselt mõeldud reguleerima olukorda, kus tuulepargi kavandamise käigus tuleb KOV EP planeeringulahenduses ette nähta tegevusi, millele ÜP eelnõu seletuskirja ptk-des 3.4-3.5 on eraldivõetuna justkui määratud DP koostamise kohustus või võimalus (näiteks kui tuuleparki kavandatakse rohelise võrgustiku alale ning on tarvilik katastriüksuse sihtotstarbe muutmise vastavalt maatulundusmaast tootmismaaaks). Seega teeme ettepaneku selguse huvides täiendada nii ÜP eelnõu seletuskirja ptk-d 3.4 kui ka 3.5 järgmises sõnastuses: „Tuuleparkide planeeringu alusel kavandatavatele tuuleparkidele (ja teenindavatele rajatistele, k.a elektriühendus ja juurdepääsuteed) käesoleva peatüki tingimused ei laiene.“	„Taastuvenergeetika” toodud tingimustest. Eeltoodust lähtuvalt ei ole üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.2 „Maakasutuse juhtotstarbed” muutmise vajalik.
22.	Siret Talve 2025/8-9/490-15 03.06.2025	
22.1	Suur tänu info eest uue üldplaneeringu uue versiooni kohta. Lugesin seda huviga ja põhjalikult. Mõned märkused ja ettepanekud:	Ettepanekuga arvestatakse. Matsi-Haapsi kergliiklustee lisatakse üldplaneeringus perspektiivsete kergliiklusteede nimekirja.

	1. Kaardil on näidatud avaliku juurdepääsu ettepanekud kallasrajale. Matsi rannas on 5 ettepanekut, neist lõunapoolseimast ettepanekust põhja pool praegu üks toimiv juurdepääs maaparanduskraavi truubi pealt - seal on käimla, isetekkeline parkla ja lühim tee randa. Teen ettepaneku seda ligipääsu pigem parendada, et oleks ligipääsetav rand ka erivajadustega inimestele ja lapsekäruga, mitte rajada järgmist (kaardil lõuna poolt teine) uut ligipääsu pikalt läbi rannaluidete. 2. Ei nõustu Ranga kinnistule (86301:006:0015 Matsi küla) uue piirangu kehtestamisega, nimelt kogu kinnistu üleujutusohuga alana määratlemisega. Kinnistust on 18,79400 m2.seni olnud korduv üleujutusala ja 35.49 m2 on siiani olnud üleujutusala piirangutsoonist väljas. Nüüd välja pakutud kaardil on kogu kinnistu üleujutusohuga ala. Matsi rannas on riiklik seireala ja seal on täheldatud, et aastail 2007–2016 oli lisandunud liiva kogu seirealale 2,6 kuni 6 m³ rannajoone jooksva meetri kohta (Matsi rannas on Eesti Geoloogiateenistus aastatel 2003, 2007, 2010, 2016 mõõdistanud rannaprofiile). See tendents on selgelt jälgitav ka Ranga kinnistul, kus aina suureneb ala, mida tegelikkuses üle ei ujutata, seda isegi sellest alast mis on praeguseni määratletud korduva üleujutusalana. Tegelikuses on kinnistu pindala viimase 100 aasta jooksul kahekordistunud ja viimase 50 aasta jooksul on kivist saarest saanud poolsaar. Seega pole ei uuringute tulemustega ega ka vastavalt kohalike elanike teadmiste tegelikest oludest rannas kogu kinnistu liigitamine üleujutusohuga alaks piisavalt põhjendatud. 3. lk 27, palun lisage viide hinnangule "Halvas seisundis on ka Lääneranna vallaga piirnevad rannikuveekogumid, mis on mõjutatud toitainekoormusest ja eutrofeerumisest ning mille keemiline seisund on halb kalades leiduva Hg tõttu." 4. lk. 28 "Vallas esineb Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel allikaid." See lause vajab laiendamist, et mõista mida planeering allikate osas üelda thab. 5. lk.33 "Uute parklate rajamisel tuleb võimalusel kasutada vette laskvaid katendeid" Palun parandage kirjavead selles lauses. 6. lk 47 " Üldplaneeringu koostamise ajal kehtivad Kliimaministri 17.11.2023 määruse nr 71 „Tee projekteerimise normid“ §-s 63 toodud nõuded. Kliimaministri 17.11.2023 määruse nr 71 „Tee projekteerimise normid“ § 63 lg 5 sätestab, et elektrituuliku vähim kaugus teekatte servast määratakse valemiga L = (H + 0,5D)." Teen ettepaneku need viited õigusaktidele kustutada, kuna see info võib kiiresti vanaeda ja alapunkti esimene lause ütleb, et arvestada tuleb asjakohaste riiklike õigusaktidega. 6. lk 49 " Suurim ja ka väljaspool valda tuntud puhkeala Lääneranna vallas on Matsi külas asuv Riigimetsa Majandamise Keskuse hallatav Matsiranna puhkeala. Matsiranna puhkeala arendamiseks on otstarbekas koostada detailplaneering, vajadusel ehituskeeluvööndi vähendamiseks üldplaneeringut muutev detailplaneering." Varbla vallavalitsus korraldas selle ala planeeringu koostamise kaasates naaberkinnistute omanikke ja piirkonna huvigruppe, et tagada ala loodusväärtuste säilimine, liikluse korraldamine ja puhketaristu arendamine. Valminud "Matsiranna puhkeala osaüldplaneering" (kehtestatud Varbla Vallavolikogu 29.04.2004 otsusega nr 26). Lugege täpsemat teavet selle kohta, miks see on oluline. plaanis tühistada mainides, et tuleks teha uus detailplaneering põhjendamata miks 2004.a. kehtestatud planeering pole enam asjakohane. 6.Turismi infrastruktuuri osas on veel üks ettepanek, et ühendada kergteega Matsi ja Haapsi külad. Haapsi on ette nähtud perpektiivne kohalik tee, selle võiks ühendada Varmurru laagriini viiva teega. Matsi rand on väga populaarne jalgratturite peatumiskoht ning ka ranniku matkaraja vahepunkt, aga praegu tuleb tulla Tõstamaa - Varbla maanteelt ca 3,5 km randa ja sama teed tagasi, atraktiivsem oleks kui saaks Matsi rannast matka või jalgrattaga otse Varbla suunas sõitu jätkata läbi Haapsi väikeste külateede. Pool teest on olemas - Matsist Varemurru laagriini ja ka pealse seda on veel mitmed majad , aga edasi kus majad lõppevad on vana vankri tee praeguseks kinni kasvanud, läbitav ehk maasturiga. Vanasti kasutati seda teed seal olnud heinamaadele ligipääsuks, nüüdseks on need võsastunud ja seega pole tee enam kasutuses olnud. Kuna teejupp ei ole pikk, palun kaaluda selle kergliiklusteena taastamist ja lisada teelõik tabelisse 5 lk.61.	Perspektiivsete avalike juurdepääsude asukohti Matsi rannas on täpsustakse. Selgitame, et kogu Lääneranna valla ranna ulatuses on üldplaneeringu kaardile märgitud üleujutusohuga ala, millel võib vähemalt 1 kord 100 aasta jooksul üleujutus ulatuda ning millega tuleb ehitustegevust kavandades arvestada. Varbla Vallavolikogu 29.04.2004 otsusega nr 26 kehtestati Matsiranna puhkeala osaüldplaneering on üle 20 aasta vana. Selgitame, et Matsranna osaüldplaneering kui osa Varbla valla üldplaneeringust kaotab Lääneranna valla üldplaneeringu kehtestamisega kehtivuse sarnaselt Koonga, Hanila ja Lihula valla üldplaneeringuga. Osa Matsiranna osaülplaneeringus olevast teabest ja kavandatust on kasutatav võimalikus uues detailplaneeringus. Täname edastatud tähelepanekute eest, parandame viidatud vead. Lisame KSH aruandes viite hinnangule „Eesti pinnaveekogumite seisundi 2023. aasta ajakohastatud vahehinnang“ (Keskkonnaagentuur, 2024) kirjas toodud KSH aruande lause juurde. KSH aruande lk 28 lause "Vallas esineb Eesti Looduse Infosüsteemi andmetel allikaid." osas selgitame, et antud KSH aruande peatükis on tegemist valla looduskeskkonna üldise ülevaatega (taustinformatsiooniga) KSH aruandes. KSH aruanne ei ole planeeringudokument ning ei sea otseselt tingimusi. Üldplaneeringus ei ole allikatele otseselt eraldi nõudeid seatud. Allikaid, mis jäävad rohelistesse võrgustikku (enamus teadaolevatest allikatest), looduslikesse pühapaikadesse või kultuurimälestiste aladele, kaitseb üldplaneering kaudselt läbi neile aladele kohalduvate tingimuste.
23	Karin Berg (13.05.2025) 2025/8-9/584-1 09.06.2025	
23.1	Tutvusin uue Lääneranna valla kavandatava üldplaneeringu eelnõuga, mis tundub suure töö tulemusel väga hea ja ettepanekutega arvestatud. Olin 2024. aastal eelnõu väljapanekuga igati rahul, kui minule kuuluvat maatükki Virtsus "Heina" 42001:001:1543 joonisel osaliselt elamumaana kajastati, kuid käesoleval 2025 aasta joonisel ei näe enam seda maatükki elamumaana. Kuna kavatsen oma Maia kinnistute detailplaneeringute järgi sinnani luua tänavat ja tuua kohale kommunikatsioone(projektid on tegemisel), siis oleks maatükk elamumaana igati kohane. Kui oleks veel mingi võimalus 2024 aasta joonis taastada ja esitada Heina maatükki kasvõi osaliselt elamumaana, siis oleksin väga tänulik, kui joonise veel kord üle vaataksite.	Ettepanekuga on arvestatud. Virtsu aleviku Heina katastriüksuse (tunnus 43001:001:1543) ja Maia katastriüksuse (tunnus 43001:001:1544) osad lisatakse elamumaa (tähis E1) reservmaa hulka
24.	Sten Berg (13.05.2025) 2025/8-9/585-1 09.06.2025	
24.1.	Olen katastriüksuse 43001:001:1642 (Laheääre tn 2b, Virtsu alevik) uus omanik. Üldplaneeringu eelnõu järgi on määratud osa antud maatükist elamumaaks. Kirjutan, et uurida võimaluse kohta määrata see tükk tervenisti elamumaaks. Kuna tegemist on Virtsu keskusele lähedal asuva maatükiga, ja sellest lähtuvalt sobib asukoht hästi ka elamiseks, on mul mõte tulevikus sellel maatükil elamukrunte arendama hakata. Sellest lähtuvalt oleks suurepärase kui tulevikus detailplaneeringut vormistades oleks maa kasutusala vastavuses valla üldplaneeringuga (ehk elamumaa).	Ettepanekuga on arvestatud. Virtsu aleviku Laheääre tn 2b (katastriüksuse tunnus 43001:001:1642) lisatakse elamumaa (tähis E1) reservmaa hulka.
25.	Kurese Haldus OÜ 2025/8-9/586-1 09.06.2025	
25.1	Saadan lubatud ettepanekud üldplaneeringu muutmiseks. Seletuskirjale olen küll mõned kommentaarid lisanud aga üldpildis	Ettepanekutega on arvestatud.

	see nii pikka ja ümmargust seletuskirja kuidagi selgemaks ei tee. Loomakasvataja pilgu läbi, seletuskiri kohustab meid karjatama ja keelab karjatamiseks vajaliku tara samal alal, rääkimata muudest tehnosüsteemidest ja rajatistest. Seetõttu markeerin meie jaoks peamised murekohad järgnevates punktides: 1) Mis iganes niidukooslus ei ole automaatselt väärtuslik põllumaa. Niidukooslused ei kattu väärtusliku põllumaaga peaaegu mitte kunagi. Ettepanek on jätta igasugused niidukooslused üldplaneeringu sõnastusest välja kuna nendel aladel tuleb igasugune ehitustegevus nagunii Kea-ga kooskõlastada. 2) Karjatatavatel aladel tuleks kaotada rohealad selliselt, et oleks tagatud küll metsloomade rohekoridorid aga võimalusel vältida karjamaade läbimist. Eriti relevantne on küsimus kõrge taudiohu perioodidel. Ka toetava taristu rajamine tekitab palju vastuolusid kui need alad kattuvad. 3) Kõikvõimalikud muud majandusvõimalused peaks jätma võimalikult avatuks kui me ei taha hajaasustustes elu lõplikult välja suretada. Tehnoloogia areneb kiiresti ja innovatsiooni ei tohiks ette ära lüüa.	Planeerimisseadusega pandud kohustuse kohaselt ei määratle üldplaneering kitsamalt väärtuslikku põllumaad (haritavat maad), vaid laiemalt väärtuslikku põllumajandusmaad (sisaldab ka püsirohumaid). Selle eesmärk on eelkõige mullastiku kaitse. Üldplaneeringus on lähtutud Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringutest ning valdkonna eest vastutava ametkonna ette valmistatud kaardikihist ja nende määratlusest, tagamaks sarnase lähenemise teiste valdadega. Karjaedade tarastamine on rohelises võrgustikus üldplaneeringuga lubatud. Seejuures on vajadusel ja põhjendatud kaalutlusel lubatud ka kõrvalekalded aedade vahele jäävast vaba läbipääsu nõudest (taudiohtu saab lugeda põhjendatud kaalutluseluseks). Ette on nähtud erandid, sh et põllumajandusmaa kasutamisega seotud ehitised on rohelises võrgustikus lubatud. Üldplaneeringus on püütud läbivalt tähelepanu pöörata sellele, et loomakasvatajatele ei lisanduks ebamõistlikke uusi piiranguid (vt ptk 3.24.8 Roheline võrgustik)
26.	Hele Ruusmäe (11.05.2025) 2025/8-9/587-1 09.06.2025	
26.1	Tutuvusin Lääneranna valla üldplaneeringuga, mis väidetavalt hõlmab kogu valda aga kahjuks ei näe nimekirjas Rädi küla. Mis vaevab rädi küla? Kulli-Rädi-Selja kruusatee ehitus on pooleli. Kulli ja Selja poolt tehti osaliselt aga Rädi külas ei ole midagi tehtud. Oli aeg, kui Kulli-Rädi-Selja tee pidi minema musta katte alla. Mis sellest on saanud? Valla alla kuulub ka imeilus Matsi rand, mis küll ei ole ametlik rand aga rannaala võiks ikka korras hoida. Koostöös RMK- ga saaks kindalsti pildi ilusamaks. Need oleksid minu kaks ettepanekut, millele tuleks tegeleda, et muuta Lääneranna vald veel kaunimaks.	Ettepanekuga on arvestatud. Matsi rand on üldplaneeringus märgitud avalike puhkealade hulka. Planeeringuga reserveeritakse Matsi rannas supelranna maa-ala. Selgitame, et Matsi rand ja selle ümbrus on riigimaa, mille valitsejaks Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK). Üldplaneeringu ülesannetest ja üldistustastmest tulenevalt ei määrata üldplaneeringuga teede ehituse ja remondi ajakava. Kohalike teede hooldust ja remonti kavandatakse vallavolikogu poolt eraldi kinnitavate teehoiukavadega.
27.	Minna-Elvira Talving, Kersti Talving ja Raldo Täll 2025 8-9/487-10 04.06.2025	
27.1	Käesolevaga esitame meie arvamuse Lääneranna valla üldplaneeringu aruande eelnõule. Arvamus puudutab „puhkealaks ilma ehitusõigusega” määramist osale mü-te Surdi, Mere, Maalandi, Merekalda, Ranna ja Kase lõunapoolsetele ranna alade osadele. Leiame, et see maa-ala ei sobi puhkealaks, kuna: 1. Maastik on konarlik ja märg ning osati pehme. Maapind on savine ning sageli üleujutatud, kui veetase meres kõrge. 2. Meri ujumiseks seal rannas ei ole sobilik, kuna põhi on mudane ja vesi pikalt väga madal. 3. Kase kõrval krundil Kõlu tuleb merre peavool (suur kraav), mis toob mudast vett sinna merealale juurde, vesi on mudane, läbipaistmatu, ei kutsu suplema. 4. Selle ala juurde ei ole juurdepääsu autoga, sest valla tee jääb kaugemale (ca 1 km) rannast. Teeta alal pinnasel mootorsõidukiga sõita ei saa, sest maa on savine ja pehme. Sellel mootorsõidukiga sõites tekivad kergesti sügavad roopad, kuhu hakkab kogunema vesi, samuti võivad sõidukid kinni jääda ja nende väljatõmbamine eritehnikaga kahjustab pinnast veel enam. 5. Selle ala puhkealana kasutamine võib kahjustada looduskaitse eesmärgi. See ala on Natura 2000 kaitseala ja seal kasvab palju kaitsealuseid taimeliike, eelkõige orhideeliisi. Lisaks on Keskkonnaameti vaatenurgast oluline et pilliroog ei hakkaks vohama ja selle ärahoidmiseks on oluline karjatamine sellel alal vt. ptk. 6 all. 6. See ala on seega ka aktiivses kasutuses karjamaana, seal karjab veiseid ja hobuseid praegu Ranna Rantso ning puhkajate käimine loob riski, et külastajad unustavad karjaaja lahti ja loomad pääsevad välja. Samuti võivad külastajatega kaasas olevad koduloomad häirida veised ja hobuseid, või vastupidi, kaasas olevad lemmikloomad võivad suurte loomade läheduses viga saada.	Ettepanekuga arvestatakse. Puhkeala reserveering Rooglaiu ja Kuke külas eemaldatakse üldplaneeringust, arvestates täiendavalt ka seejuures Keskkonnaameti üldplaneeringu kooskõlastamisel esitatud seisukohti (kiri 2025/8-9/481-12 06.06.2025).
28	Epp Hunt 2025/8-9/826-1 04.06.2025	
28.1	Teen ettepaneku jätta ära juurdepääs kallasrajale, mida plaanitakse Rannaküla, Hundi kinnistule. Rand on pool aastat karjamaa, et tagada niidu-hooldus ja vältida rannaala roostumist ja kinnikasvamist. Kallasrada on küll vaba, aga läbi karjamaa kallasrajale liikumine võib tekitada inimeste ja karjatavate loomade vahel arusaamatusi.	Ettepanekuga arvestatakse. Rannakülas, Hundi kinnistule märgitud juurdepääs kallasrajale eemaldatakse.
29.	Evecon OÜ 2025/8-9/572-1 05.06.2025	
29.1	Huvitatud isikuna soovime avaldada arvamust Lääneranna valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule. ÜP-s kavandatud tingimused: 1. Säilitada rohelise võrgustiku terviklikkus ja vältida terviklike looduslike killustumist. Rohelise võrgustiku aladel võib rajada uusi ehitisi hajaasustuse põhimõttel. Funktsioneeriva rohelise võrgustikuna peab säilima vähemalt 80% detailplaneeringu alast või katastriüksusest. Tingimust, et 80% katastriüksusest peab säilima toimiva rohevõrgustikuna ei pea sõltuvalt juhtumist tingimata tagama kaevandamisloa alusel teostatava kaevandamise puhul. Karjäärade puhul tuleb kaevandamise ajal rakendada asjakohaseid leevendusmeetmeid rohevõrgustiku sidususe säilimiseks ning peale kaevandamise lõpetamist tuleb toimiva rohelise võrgustikuna (nt metsa- või rohumaana) taastada vähemalt 80% rohevõrgustikku jäävast kaevandatud alast. Ettepanek täpsustada seda tingimust vähemalt tugiala osas, et funktsioneeriva rohelise võrgustikuna peab säilima vähemalt 80% rohevõrgustiku tugialast. Tugialad on üldjuhul väga massiivsed, mistõttu võimaldab taoline tingimus märksa paindlikumalt ala kasutust suunata, sh nt võimalikku kooskasutust suurarendustega ilma põhjendamatult maaüksuste pindaladesse takerdumist. DP ala ja katastriüksust saab ilmselt vajadusel suurendada, et kõik oleks normikohane, ning RV eesmärk võib nii ikka jääda	Ettepanekuga arvestatakse. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.24.8 „Roheline võrgustik” täiendatakse. Pärnu ja Lääne maakonnaplaneeringutest tulenevalt tuleb tugialadel tagada, et looduslike või pool-looduslike alade osakaal ei langeks alla 90% ala pindalast. Keskkonnaameti üldplaneeringu kooskõlastuse alusel käsitletakse looduslike ja pool-looduslike aladena metsasid (sh uuenemata raielangid), soid (v.a jääksood), väärtuslikke püsirohumaid, looduslikke rohumaid, pärandniite, parke, võsamaid ning veekogusid (v.a kuivendus- ja kogujakraavid, teekraavid). Looduslike ja poollooduslike alade hulka ei loeta hoonestatud alasid, teid ja muid tehisalasid, haritavat maad, tiheasutusalasid ega sadamate akvatooriume. Roheliste koridoride osas lähtuti Pärnu maakonnaplaneeringu tingimusest, mille kohaselt peab koridori säilima minimaalselt 70% selle keskmisest läbimõõdust. Eeltoodust lähtuvalt on üle vaadatud ja täpsustatud rohelise võrgustiku tugialade ja roheliste koridoride piirid. Seletuskirja ptk 3.24.8 „Roheline võrgustik” lisatakse lõik „Eritingimused tuuleenergeetikale: • Tuuleparkide rajamine rohelise võrgustiku alale on lubatud tingimusel, et tuulepargi mõjude hindamisel (KMH, KSH, keskkonnamõjude eelhindamine vm tegevus) on hinnatud mõju rohelise võrgustiku toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute vahelised alad säilitatakse võimalikult

	täitmata. Ja isegi kui neid muuta ei saaks, siis jääb piirangu efektiivsus kaheldavaks. Nt konkreetse arenduse puhul hõlmab WTG2 oma taristuga kü-st 19502:002:0076 rohkem kui 20%. Ei saa väita, et pelgalt selle fakti tõttu on selle mõju RV-le märkimisväärselt olulisem kui nt WTG15 ja 19 puhul, mis jäävad hiighiigelsuurele kü-le 86301:001:0373. Oluline on konkreetse elemendi ja tervikliku võrgustiku toimimine. 2. Rohelise võrgustiku tugialadele ja koridoridele üldjuhul uusi jäätmemajanduse, tootmis- ja äriobjekte (kontorid, ärid, teeninduse otstarbelised ehitised) ei ehitata, välja arvatupõllumajandusliku maa kasutamiseks vajalikud ehitised. Lubatud on olemasolevate tootmis- ja äriobjektide rekonstrueerimine ja laiendamine ning olemasolevate tootmis- ja äriehitiste vahele ja juurde uute ehitiste püstitamine. Pole päris selge, kas tuulikud lähevad tootmisobjektide alla. Kui tuulikud sinna alla lähevad, siis võib öelda, et ilmselget vastuolu pole, aga „üldjuhul...ei ehitata“ on keeldumise presumptsioon, st loob vaikimisi keelu jättes samas otsustajale arvestatava kaalutusõiguse erandi tegemiseks määratlemata samas lähtekohad, mille alusel erandi tegemist kaalutakse. Meie hinnangul on mõistlik ka erandi tegemisele selgem sisu anda. Nt taastuenergia puhul on erand lubatud kui on tagatud rohevõrgustiku funktsionaalsus ja/või kavandatav tegevus kannab kaaluka avaliku huvi eesmärki vms. Nii on vallal kindlam seisukoht võtta ning olemas ka pidepunktid võimalike vastalistega suhtlemiseks. 3. Rohelises võrgustikus tuleb maksimaalselt säilitada olemasolevaid rohealasid, kas avalike puhke- ja haljasaladena või metsa, kõrghaljastuse ja üksikpuude säilitamise kohustusega eramaal. Nii eraomandis olevate kui ka avalike rohealade koostoimimine on rohelise võrgustiku kui terviku jaoks vältimatult oluline. Selle punkti sisu ja eesmärk jääb segaseks. Esiteks, mida siin üldse rohealade all mõistetakse? Kas valla RV-s kõiki rohelisi pindasid ja haljastuid jne? See tuleks jällegi seletuskirjas ära defineerida. Teiseks, jääb justkui mulje, et tegu on äärmiselt range piiranguga, mis sisuliselt välistab rohevõrgustikus igasuguse tegevuse, kuna valdav osa sellest ju on looduslik/roheline ala. Ehk see lähtekoht ei tundu loogiline, aga siit on keeruline ka midagi muud välja lugeda	suures ulatuses võimalikult looduslähedasena ning on tagatud rohevõrgustiku roheliste koridoride toimimine.” Seletuskirja ptk 3.24.3. „Väärtuslikud põllumajandusmaad” lisatakse tekst „Väärtuslikule põllumajandusmaale võib ehitada järgmistel juhtudel:- tuuliku või tuulepargi tingimusel, et mõjude hindamisel (KMH, KSH, eelhinnangu vm asjakohases protsessis) on hinnatud mõju väärtusliku põllumaajndusmaa massiivi toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute ja nendega seotud taristu vahelised maa-alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult terviklikuna väärtusliku põllumajandusmaana ning on tagatud väärtusliku põllumajandusmaa ja sellega seotud rajatiste sh maaparandussüsteemide, toimimine.” Tuulikupargi rajamisega kaasneb oluline mõju selle asukohale ja ümbritsevale maakasutusele ja keskkonnale. Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri,, p 4 järgi tuulikupark, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikutest, on olulise ruumilise mõjuga ehitis (ORME). ORME kavandamiseks on kaks võimalust – üldplaneering (PlanS § 75 lg 1 p 4) või kohaliku omavalitsuse eriplaneering (KOV EP, PlanS § 95 lg 1). Lääneranna valla üldplaneeringuga tuuleparkide asukohti ei kavandata. Lääneranna Vallavolikogu on algatanud tuulikuparkide KOV eriplaneeringu kogu valla territooriumi ulatuses. aluseks Eriplaneeringuga kehtestatud tuuleparkide lahendused kantakse maakonnaplaneeringusse ja üldplaneeringusse (PlanS § 122 lg 3 ja lg 10). Tuuleparkide ehitamine ja maakasutuse määramine toimub vastavalt kehtivale planeeringule. Üldplaneeringu ptk 3.2 on sätestatud maakasutuse juhtotstarve T3 - „Tootmis- ja tööstushoone ning tootmis- ja tööstusrajatise maa-ala, s.h selliste tootmistegevuste maa-ala, millega võib kaasneda oluline keskkonnakasutus/keskkonnamõju ja/või kus tuleb rakendada meetmeid keskkonnamõjude leevendamiseks. Sellised tegevused on näiteks keskkonnakompleksloa kohustusega ettevõtted (s.h suurfarmid), samuti tootmine, millele kohaldub KeHJS kohane keskkonnamõju hindamise kohustus. T3 aladel on kõigi keskkonnakaitseliste ja elanike tervise ja heaolu kaitseks seatud nõuete täitmisel võimalik arendada ka suurtootmist. Juhtotstarvet toetavad otstarbed on väiketootmise ja väiksema külastajate arvuga maa-alad, teenindus- ja toitlustushoone, kontorihoone, transpordimaa.” Täpsustatud on seletuskirja ptk 3.18. „Maatulundusalad” järgmiselt: „Maatulundusala valdav maakasutuse sihtotstarve on maatulundusmaa. Sihtotstarbe määramisel või muutmisel lähtutakse seadusandlusest, sh maakatastriseadusest, kehtivatest detailplaneeringutest, eriplaneeringutest ja üldplaneeringust”. Seletuskirja ptk 3.13 „Tootmishoonete ja rajatiste planeerimine, projekteerimine ja ehitamine” täiendatakse tekstiga „Tuulest ja päikesest energia tootmiseks ehitiste planeerimisel, projekterimisel ja ehitamisel tuleb lähtuda ptk 3.14 „Taastuenergeetika” toodud tingimustest. Selgitame, et „roheala” all oli üldplaneeringu seletuskirjas mõeldud asustuses olevaid väiksemaid maa-alasid – pargid, haljastus- ja puhkealad jms. Üldplaneeringu seletuskirjas täpsustatakse mõisteid „rohelises võrgustik” „rohealad” vältimaks mitmeti mõistmist..
30.	Remo Väin 2025/8-9/490-16 05.06.2025	
30.1	Olen tutvunud Lääneranna valla üldplaneeringu eelnõuga. Uurisin valla kaarte ja lugesin avalikul väljapanekul esitatud kirjalikke ettepanekuid juuresolevalt lingilt. Minu maaüksusele Mereäärses on tõmmatud punane joon (perspektiivne tee), mis kulgeb ainult Lautri m/ü piirides ja edasi ei lähe. Ma ei ole perspektiivse tee soovi avaldanud ja keegi pole minult küsinud ning üldplaneeringu avaliku väljapaneku kirjalike ettepanekute hulgas seda ka pole. Palun infot !	Ettepanekuga arvestatakse. Perspektiivne avalik tee Lautri maaüksuselt eemaldatakse.
31.	Riigimetsa Majandamise Keskus 05.06.2025 nr 3-1.1/2024/3487	
31.1	Olles tutvunud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande, üldplaneeringu kaardimaterjalide ja seletuskirjaga, avaldame järgmist: - Juhime tähelepanu, et RMK poolt varem avaldatud arvamust, ei ole arvestatud ja RMK avalikud külastuskorralduslikud objektid (matkarajad, lõkkekohad, puhkekohad vaatetornid) ei kajastu üldplaneeringu kaardikihil. Samas üldplaneeringu eelmise versiooni tagasisides on kohalik omavalitsus märkinud: <i>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</i> Tänu sellele on võimatu anda tagasisidet külastustaristu osas. Teeme ettepaneku üldplaneeringu kaardimaterjali selles osas täiendada ja palume esitada täiendatud versioon RMKle uuesti arvamuse avaldamiseks. - Palume eemaldada perspektiivne avalik tee Lihula metskond 8 kinnistult. Tegu on valdavalt metsa majandamiseks kasutatava teega, mille hoolduse tagab vastavalt metsateele kehtestatud seisundinõuetele RMK omavahenditest. - Palume eemaldada kaardiandmetest RMK halduses olevatelt riigimaa kinnistutelt katastritunnustega 33401:001:0324, 33401:001:0491, 33403:001:0321, 33404:002:0196, 43001:001:0314 ja 43001:001:0966 asuvad väärtusliku põllumaa ruumiobjektid. Antud aladel on tegu tänaseks looduslikult metsastunud aladega, kaitsealadel asuvate pärandkooslustega, mille põllumajanduslikku kasutust piirab kaitse-eeskiri või on tegu aladega, milliste pindalaline suurus ei võimalda nende iseseisvat kasutust põllumajanduslikul eesmärgil. - Palume eemaldada väärt rohealade kaardikihilt Kurese maastikukaitseala 1 kinnistul asuv objekt. Antud ala on täielikult Kurese maastikukaitseala Salumäe sihtkaitsevööndis ja seal võimalikke tegevusi reguleerib kaitseala kaitse-eeskiri. Leiame, et väärt rohealaga seatavad piirangud antud kohas ei täienda juba kaitseala moodustamisega seotud piiranguid. - Palume eemaldada puhkeala P2 ruumiobjektid RMK halduses olevatelt riigimaa kinnistutelt katastritunnustega	Ettepanekutega arvestatakse osaliselt. - Ettepanekuga ei arvestatud. Pidades silmas üldplaneeringu poolt hõlmatava maa-ala suurust (1362 km2) ja üldplaneeringu täpsusastet, ei ole otstarbekas kehtestada üldplaneeringuga RMK külastusobjektide asukohti. RMK külastusobjektide kaardiinfo on üldplaneeringus taustainfo, mida saab vajadusel võimalikult aktuaalsena kuvada ka üldplaneeringu veebirakenduses. - Perspektiivne avalik tee Lihula metskond 8 kinnistult eemaldatud. - RMK halduses olevatelt riigimaa kinnistutelt katastritunnustega 33401:001:0324, 33401:001:0491, 33403:001:0321, 33404:002:0196, 43001:001:0314 ja 43001:001:0966 väärtusliku põllumaa ruumiobjektid eemaldatakse. - Väärtuslike rohealade kaardikihilt Kurese maastikukaitseala 1 kinnistul asuv objekt eemaldatakse. - Ettepanekuga ei arvestatud. Üldplaneering ei näe ette olemasoleva tööstusala laiendamist maaüksustele katastritunnustega 19501:001:0472 ja 19501:001:0474 Virtsu vasallinnuse ja linnuse kõrval asuva Virtsu kalasadama vahetus läheduses. Avalikus kasutuses olevat sadamat, sadama ala kasutatakse ka puhkeotstarbel. Tootmismaa on üldplaneeringuga kavandatud Virtsus Tallinna mnt 31 ning Tööstuse tn piirkonnas. - Perspektiivne puhkekoht Kasari ja Rõude jõgede ühinemiskohas RMK halduses olevalt riigimaa kinnistult katastritunnusega 43001:001:1039 eemaldatakse. - üldplaneeringu seletsukirja teksti RMK partneri osas täpsustatakse. - Ettepanekuga ei arvestatud. Osutatud väärtusliku põllumajandusmaa kasutamise tingimuste teksti lõik „üldjuhul tuleb vältida väärtusliku põllumajandusmaa metsastamist,, käsitleb esmajärjekorras haritava maa (põllumaa) muutmist metsamaaks. Istandike rajamisel on eelistatud vähemväärtuslikud või kasutusest pikaajaliselt välja langenud

	19501:001:0472 ja 19501:001:0474. Leiame, et antud katastriüksuste üldplaneeringus puhkealana käsitlemine võib piirata ala ümbritseva Virtsu tööstusala arenguvõimalusi tulevikus. - Palume eemaldada perspektiivne puhkekoht Kasari ja Rõude jõgede ühinemiskohas RMK halduses olevalt riigimaa kinnistult katastritunnusega 43001:001:1039. Tegu on Matsalu rahvuspargi Neidsaare sihtkaitsevööndiga, kus rakendub ka ajaline liikumispiirang. - Palume asendada seletuskirja lk 50 raietingimustes eriolukordadest teavitamise punktis sõna kogukonda sõnadega kohalikku omavalitsust. Selgitame, et RMK partner kogukonna esindajana on kohalik omavalitsus. - Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja lk 80 toodud väärtuslike põllumajandusmaade tingimustes lauset üldjuhul tuleb vältida väärtusliku põllumajandusmaa metsastamist fraasiga, välja arvatud istandike rajamiseks. Leiame, et istandiku kui ajutise maakasutusmuutuse lubamine väärtuslikule põllumaale võiks olla lubatud	põllumajanduslik maa. Kuigi istandiku saab muuta tagasi põllumajanduslikuks maaks, võib istandik olla ajaliselt püsiv ning muuta väärtusliku põllumajandusmaa taastamise töömahukaks ja kulukaks.
32.	Saarte Liinid AS 06.06.2025 2025/8-9/487-12	
32.1.	Alljärgnevalt AS Saarte Liidid ettepanekud Lääneranna valla üldplaneeringu eelnõu täiendamiseks: EKV vähendamise ettepanek Virtsu sadama territooriumil Teeme ettepaneku üldplaneeringuga vähendada Virtsu sadama territooriumil ranna ehituskeeluvööndit 0-meetrini ehk veepiirini sadama mitmekesisemate arenguvõimaluste tagamiseks. Ranna ehituskeeluvööndi vähendamise põhjuseks on asjaolu, et kehtiva looduskaitseeaduse järgi ei ole sadama-alal võimalik ehituskeeluvööndisse muude ehk sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks mitte mõeldud ehitiste ehitamine, sh. näiteks haljasalale puhkamiseks mõeldud varjualuse ehitamine. Virtsu sadama territoorium on juba praegu multifunktsionaalne - lisaks sadama enda mitmekülsetele funktsioonidele (koos nii reisi-, kauba- kui ka jahisadam) paiknevad Virtsu sadamahoones ka sadama teenindusega seotud äriruumid, sh kohvik. Sadama arengut soovitakse jätkata senisel multifunktsionaalsel viisil ning selleks võib olla vajalik sadama teenindamisega otseselt mitte seotud ehitiste rajamine kehtivasse ehituskeeluvööndisse. Samuti võib kaasaegse sadama juures olla mitmeid rajatisi, mida ei saa üheselt pidada sadama tegevuseks vajalikuks (nt puhkealad, skulptuurid, lipumastid). Kuna sadama areng on pidev, siis ei ole võimalik kõigi väikerajatiste paiknemist määrata üld- ja detailplaneeringu käigus ning sellest lähtuvalt soovime vähendada ehituskeeluvööndit tervel sadama alal võimaldamaks paindlikkust.	Ettepanekuga ei arvestatud. Ranna ehituskeeluvööndi vähendamine üldplaneeringuga üksiku objekti või katastriüksuse kaupa ei ole üldplaneeringu poolt käsitletava maa-ala suurust 1362 km2, rannajoone pikkust 215 km ning üldplaneeringu täpsusastet arvestades otsatabekas. Üldplaneeringuga määratud Virtsu aleviku tiheasustusalal on ranna ehituskeeluvööndi laius 50m (looduskaitseeadus (LKS) § 38 lg 1 p3). LKS § 38 alusel on põhjendatud juhtudel ranna ehituskeeluvööndi vähendamine võimalik üldplaneeringut muutva detailplaneeringu alusel Keskkonnaameti nõusolekul. LKS § 38 lg 5 alusel on võimalik sadamaregistris registreeritud sadamas sadama toimimiseks vajalike sadamaehitiste, ranna kindlustusrajatiste ja taristu ehitamine detailplaneeringu alusel ranna ehitsukeeluvööndisse. Samuti on võimalik olemasoleva ehitise esmakordse juurdeehitise rajamine juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist, piirdeaedade ja maakaabelliinide rajamine (LKS § 38 lg 4)
32.2.	Punkt 3.20 Üleujutusohuga ala maakasutus- ja ehitustingimused lk 53 ütleb: “Sadamate ja lautrite veealal korduva üleujutusega ala piiri joonistele ei ole märgitud. Korduva üleujutusala piiri katkestuskohas tehiselikel vee-aladel, näiteks sildumiskanalites ja sadamabasseinides, tuleb korduva üleujutusala piiri lugema mõttelisest sirgjoonest piiri lähimate punktide vahel.” Lõik vajab täpsustamist - veealal ei saa olla üleujutust, ilmselt on silmas peetud sadamate ja lautrite maapealset osa? Teiseks, kas see, et piiri pole joonistele märgitud, tähendab et sadamates üleujutusohuga seotud piiranguid ei rakendata? Järgmistes lõikudes on toodud hulk täpsustusi ja piiranguid, millest osa ei ole sadamates asjakohased. Teeme ettepaneku lihtsustada sadamates ehitustegevust. Sadamates tuleb projekteerimisel nagunii arvestada teistsuguse veerežiimiga, lainetuse ja jää mõjuga, samuti kliimamuutustega kaasneva teetaseme muutusega, arvestades rajatiste pikka kasutusiga. Seetõttu ei peaks sadamasse projekteeritavate ehitiste puhul igakordselt eraldi Vallavalitsuse nõusolekut küsima erineva abs-kõrgusega ehitiste lubatavuse kohta.	Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirjast eemaldatakse tekstilõik “Sadamate ja lautrite veealal korduva üleujutusega ala piiri joonistele ei ole märgitud. Korduva üleujutusala piiri katkestuskohas tehiselikel vee-aladel, näiteks sildumiskanalites ja sadamabasseinides, tuleb korduva üleujutusala piiri lugema mõttelisest sirgjoonest piiri lähimate punktide vahel.”. Korduva üleujutusala piiri tähistust joonistel muudetakse selliselt, et sadamate ja lautrite alal üleujutusala piiri katkestust ei ole ning piir kulgeb enamikel juhtudel sadamate ja lautrite kanalite või basseinide veepiiri mööda. Sadamasse kavandatavate ehitiste puhul igakordselt, eraldi detailplaneeringu, ehitusloa vms menetlusest, kohaliku omavalitsuse nõusolekut erineva abs-kõrgusega ehitiste lubatavuse kohta küsima ei pea. Täiendatakse seletuskirja ptk 3.20.4 lõiku „Põhjendatud juhtudel on kohaliku omavalitsuse nõusolekul üleujutusohu veetasemest madalamale ehituskõrgusele lubatud rajada:” aamlõiguga “sadamaehitised;”
32.3.	Punkti 3.22.12 Sadamad täiendamine. Täiendada punkti 3.22.12 Virtsu sadama osas järgnevalt: „Üldplaneeringus on arvestatud Virtsu sadama laienemise võimalusega, sealhulgas uute ehitiste püstitamisega järgmistel eesmärkidel: • Arendada sadamataristut elektriliste parvlaevade ja muude veeliiklusvahendite akude laadimise võimaldamiseks, samuti muude alternatiivkütuste kasutuselevõtmiseks vajaliku taristu arendamine: metanool, vesinik jmt. • Roheenergia arendamisega tegelevatele ettevõtetele vajalike sadamateenuste osutamine. • Meretuuleparkide ehitamiseks ja teenindamiseks vajalike sadamaehitiste ning -taristu rajamine • Sadama akvatooriumisse uute kaitserajatiste ehitamine suurendamaks sadamat külastavate veeliiklusvahendite ohutust • Sõja- ning militarlaevade teenindamiseks vajaliku taristu ehitamine”	Ettepanekuga ei arvestata. Arvamuses loeteletud Virtsu sadmasse kavandatavd tegevused eeldavad üldplaneeringu raames täiendava keskkonnamõjude hindamise läbi viimist, mille teostamine üldplaneeringu KSH täpsusastet ja üldplaneeringu menetluse seisul arvestades ei ole teostatav. Arvamuses esitatud sadama tegevuste laiendamine ja selleks vajalike ehitiste kavandamine koos keskkonnamõju hindamisega on võimalik ja vajalik täpsustada üldplaneeringu menetlusest eraldi – detailplaneeringu, ehitusloa, ehitusteatise või keskkonnaloa menetluses.
33.	Tauno Madisson 2025/8-9/487-14 09.06.2025 (Advokaadibüroo Sorainen)	
33.1	Määrata roheline võrgustiku tugiala asukoht piki kinnistu piiri, et see ei lõikaks kinnistut, tagamaks õigusselgus ning otstarbekas ja mõistlik maakasutus. Üldplaneeringu kaardil on kinnistu 1 lõunapoolne, merele avanev osa osaliselt määratud roheline võrgustiku tugialaks. Rohelise võrgustiku tugiala läbib kinnistut suvaliselt, järgimata selgelt eristatavat looduslikku või halduslikku piirjoont. Palume kavandatav roheline võrgustiku tugiala kujundada ümber nii, et see ei kulgeks läbi kinnistu, vaid piki katastriüksuse piiri. Nii võimaldaks see kasutada kinnistut rohkem vastavalt otstarbeka ja mõistliku maakasutuse põhimõttele (PlanS § 12) ning tagaks õigusselguse kinnistu kasutamisel ja vältiks võimalikke tarbetuid vaidlusi kinnistu kasutamisel.	Ettepanekuga ei arvestata. Roheline võrgustik on määratud Lääneranna vallas Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringutega. Kehtiv Lääne maakonnaplaneeringu järgne roheline võrgustik hõlmab kogu Annikse (19502:003:0078) katastriüksuse. Üldplaneeringuga saab roheline võrgustiku piire täpsustada ning üldplaneeringu lahenduses on roheline võrgustiku ala antud asukohas juba oluliselt vähendatud. Rohelise võrgustiku piiride määramisel ei ole asjakohane aluseks võtta üksnes halduslikke piirjooni, vaid lähtuda tuleb ka keskkonnatingimustest. Katastriüksuse lõunaossa, mis on arvatud roheline võrgustiku koosseisu, jäävad Eesti Looduse Infosüsteemi kantud kaitsealuste liikide leiukohad ning katastriüksuse lõunaosa asub ka Puhtu-Laelatu looduskaitseala sihtkaitsevööndis. Ala on madal, kõrge üleujutusohuga ja ehitustegevuseks sobimatu ning sellele ulatuvad ranna ehituskeeluvöönd ja Ännikse järve kalda ehituskeeluvöönd.
33.2.	2. Järgnevalt esitame ettepanekud seoses ÜP lahendusega. Kokkuvõttes teeme ettepaneku:	2. Ettepanekutega ei arvestatud.

	3.21 mõistes on tegemist juhtumiga, kus ehituskeeluvööndi kohandamine vastavalt tegelikule maakasutusele on lubatav ja otstarbekas. 16. Ehituskeeluvööndi vähendamine Rannamänni kinnistul ei kahjusta ranna ja kalda looduskeskkonda, ei ohusta avalikku huvi ega looduskaitselisi eesmärke ning tagab kinnistu mõistliku ja sihipärase kasutuse jätkamise kooskõlas varem antud lubadega, toetades üldplaneeringu eesmärki ruumilise arengu tihendamise kaudu. 17. Kokkuvõttes teeme ettepaneku vähendada kinnistu ehituskeeluvööndit samas ulatuses mereni nagu seda on tehtud kinnistutel katastritunnustega 19502:003:0243 ja 19502:003:0241. See võimaldaks kinnistut kasutada tiheasustusalale kohaselt kahjustamata samal ajal keskkonnaga seotud eesmärke. 4. ROHELISE VÕRGUSTIKU TUGIALA ÜHILDAMINE OLEMASOLEVA LOODUSKAITSEALA PIIRIGA OLEKS LOOGILINE JA TAGAKS ÕIGUSSELGUSE 18. Lisaks eeltoodule peame vajalikuks rõhutada, et igal juhul tuleks rohelise võrgustiku tugiala ulatus kinnistul viia samale joonele olemasoleva looduskaitseala piiriga. Praegusel kujul lõikab rohelise võrgustiku tugiala piir kinnistut ebaloogiliselt ja osaliselt läbi, mis ei taga maaomanikule arusaadavat ja etteennustatavat ruumikasutuse raamistikku. Rohevõrgustiku piiride määramisel tuleks õigusselguse tagamiseks maaomaniku jaoks võimalusel lähtuda olemasolevatest looduskaitsealistest piiridest. 19. Praegusel hetkel ÜP-ga määratud piir võib tulevikus tekitada põhjendamatuid piiranguid kinnistu edasisele kasutamisele ning põhjustada vaidlusi, eelkõige kui puudub nähtav seos piirangu ja looduskeskkonna vahel. Seetõttu taotleme, et roheala piir määratakse selliselt, et see langeb kokku looduskaitsealaga kui objektiivselt tuvastatava ja ruumiliselt loogilise joonega. Selline lähenemine tagaks õigusselgema ja mõistlikuma planeeringulahenduse ning vastaks ka hea planeerimistava nõuetele. 20. Samuti palume täpsustada, mida täpselt on ÜP kohaselt lubatud kinnistul teha sh rohelise võrgustiku tugialal: - Kas kinnistule tohib püstitada uue eluhoone? - Kas kinnistul tohib olemasolevat hoonet rekonstrueerida või laiendada, millises ulatuses on laiendamine võimalik? - Kas tohib rajada väikemajapidamisele omaseid abihooneid, tehnorajatisi või infrastruktuuri? - Kas kinnistut on võimalik jagada väiksemateks kruntideks, millest igale krundile saab anda ehitusõiguse? 21. Selge ja ammendav loetelu lubatud tegevustest aitaks vältida ebaselgust ning võimalikke tulevasi tõlgendusvaidlusi. Samuti soovime teada, milliste kaalutluste alusel määrati rohelise võrgustiku tugiala piir just sellisel kujul ja milliste andmete või uuringute põhjal on tugiala ulatus määratud. 5. TUULEPARGI EHITUSKEELUVÖÖNDI MUUDATUS EI TOHI HALVENDADA KOHALIKE ELUKESKKONDA 22. ÜP-ga soovitakse vähendada ehituskeeluvööndit tuulikute tarbeks (joonis 3). ÜP ptk 3.25.4 määratleb väärtuslikud maastikud kui kultuurilis-ajaloolise ja esteetilise väärtusega alad. Tuulikud võivad visuaalselt moonutada avatud ranniku- või põllumaastikku ning vähendada maastikulist identiteeti ja piirkonna esteetilist väärtust, eriti kui tegemist on madala hoonestustihedusega piirkonnaga ehituskeeluvööndi vähendamine tuulegeneraatorite tarbeks. 23. Tuulepargid võivad põhjustada müra, vibratsiooni ja visuaalse reostuse, mis häirivad kohalike elanike elukeskkonda. See on eriti problemaatiline väiksemate asulate või hajaasustusega piirkondade läheduses, kus rahuliku ja looduslähedase elukeskkonna säilitamine on oluline ÜP eesmärk. 24. Tuulegeneraatorite läheduses võib väheneda kinnisvara väärtus ning halveneda piirkonna atraktiivsus elamiseks või puhkamiseks, mis on vastuolus Lääneranna valla arengukavas toodud eesmärgiga säilitada valla elukeskkonna kvaliteet ja meelitada uusi elanikke. 25. Tulenevalt eeltoodud ÜP eesmärkidest palume selgitada: - Kas ÜP võimaldab uute tuulikute püstitamist kinnistu lähipiirkonda? - Kui, siis kas on arvestatud, et see on võimalik arvestades kehtivaid õigusnorme? 26. Kokkuvõttes palume täiendada ÜP-d tingimustega, mis tagaksid tuulepargi ehituskeeluvööndi vähendamisest tekkida võivate häiringute ja õiguste riive riskide maandamise ning piirkonna kinnistuomanike sisulise kaasamise.	
34. Cristof Varahaldus OÜ 2025/8-9/490-17 09.06.2025 ja 2025/8-9/490-21 09.06.2025		
34.1. Meie jaoks on oluline, et see üldplaneering ja KMH ei mõjutaks Esivere karjääri / maardla piirkonda kaevandamise piiramise osas ja tooks kaasa kitsendusi tulevikus kaevandamisel kat üksusel 19501:002:0174 Kõrgemäe. Meie ettepanek üldplaneeringu ja KMH juurde on see, et automaatselt ei laiene Esivere / Kurevere maardlaalale, kui rohealale KMH kohustust. On teatud piirkonnad, kus see vajadus on ja piirkonnad, kus seda vajadust ei ole . Meie arendajana oleme varasemalt ka juba Kõrgemäe kinnistule KMH teinud ning selle tulemusena leiti et kaevandamine on seal lubatud. Kohalik omavalitsus peaks arvestama sellega, et piirkonda tuleks ettevõtjaid ja tootmist/tööstust, mille kaudu saab luua töökohti ja luua lisaväärtust ja tugiteenuseid oma elanikkonnale. Kui kehtestada sellised ebaproportsionaalsed piirangud kogu roheala KMH kohustusega, siis see ei ole mõistlik. Kuna Esivere / Kurevere maardla piirkond on riikliku taustaga maardlaala juba aastaid teada fakt, siis peaks seal olema ka kogu ala leevendusega ala, st igal konkreetsel juhul vaadatakse üle KMH vajadus, kas seda on vaja teha. Kui üldplaneeringusse kogu rohealale sissekirjutada KMH automaatne kohustus, siis see on ebaproportsionaalne meede ja nii	Ettepanekuga on arvestatud. Üldplaneeringu seletuskirj ptk „3.24.8 „Roheline võrgustik” on eraldi lõik „Eritingimused kaevandamistegevusele”: „*Karjääride puhul tuleb kaevandamise ajal rakendada asjakohaseid leevendusmeetmeid rohevõrgustiku sidususe säilimiseks ning peale kaevandamise lõpetamist tuleb toimiva rohelise võrgustikuna (nt metsa- või rohumaana) taastada vähemalt 90% rohevõrgustikku jäävast kaevandatud alast; * Kaevandamine rohelise võrgustiku aladel on võimalik juhul, kui rakendatakse sobivaid leevendusmeetmeid ning tagatakse ammendatud kaevandusalade korrastamine viisil, mis toetab ala edasist toimimist rohelise võrgustiku osana. Karjääri sulgemisel on eelistatud korrastamisviis, mis säilitab või taastab ökoloogilised ühendused ja maastikulise sidususe. * Uute karjääride kavandamisel tuleb hinnata vajadust asenduskoridori määramiseks ja leevendusmeetmete rakendamiseks. Vajadusel võib leevendusmeetmetena rakendada etapiviisilist kaevandamist, tagasitäidet või asendusosalade	

	suur piirang on omaniku riive ning EV Põhiseadusega vastuolus. Palume käesolev e-kiri lisada üldplaneeringu ja KMH menetluse juurde, kui ettepanek üldplaneeringu ja KMH nõude sõnastamisel , mis arvestab kogu roheala mitte KMH kohustusega alaks, sh maardlaala, mis peaks olema leevendus ala ja üldplaneeringus kui maardla ja tööstuspiirkond. Palume omavalitsuse kirjalikku kinnitust, et käesolev e-kiri on lisatud üldplaneeringu menetlemise juurde, kui ettepanek üldplaneeringu ja KMH sõnastamisel.	määratlemist, et säilitada roheline võrgustiku elementide funktsioneerimine. Kohalikul omavalitsusel on õigus esitada arvamus ja rääkida kaasa roheline võrgustiku eksperthinnangu koostamise nõudmisel, et tagada roheline võrgustiku sidusus ja toimivus.” Kaevandamine ei ole üldplaneeringuga kavandata ega otseselt suunatav tegevus ning vastavat asjaolu (so üldplaneeringu ja laiemalt kohaliku omavalitsuse võimaluste/õiguste piiratust antud valdkonnas) on üldplaneeringu menetlusprotsessis korduvalt rõhutanud ka vastavad asjaomased asutused. Kaevandamistegevuse üle ostustab riigiasutus Keskkonnaamet. Üldplaneeringu joonisele on kantud olemasolevad karjäärid ja maardlad taustainfona (https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/maardlad). Üldplaneeringuga ei kavandata uut kaevandamist ja karjääride avamist. Taotlusi kaevandamiseks menetleb Keskkonnaamet. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus ning Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus on vastavas protsessis on ka otsustajaks keskkonnamõju hindamise menetluse ning kõigi vajalike keskkonnameetmete seadmise osas. Kaevandamislubade ja nendes toodud tingimuste täitmise osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet.
35.	Eestimaa Looduse Fond 2025/8-9/487-13 09.06.2025	
35.1.	Toetame ÜP-s antud suuniseid: "Maaparandussüsteemide rekonstrueerimisel või laiendamisel tuleb kaaluda keskkonnameetmete rakendamise vajadust. Maaparandussüsteemide toimimise ja keskkonnakaitse eesmärkide vahel tuleb leida tasakaal, et põllu- või metsamajanduslikus kasutuses maad oleks võimalik sihtotstarbeliselt kasutada, kuid samal ajal ei kahjustaks hooldus- ja arendustegevused oluliselt looduslikke ökosüsteeme. Tegevuste planeerimisel saab muuhulgas lähtuda veemajanduskavas ja maaparandushoiukavas toodust ning olemasolevatest asjakohastest juhenditest, nt „Kuivendussüsteemide eesvoolude veekeskonda säästva hoiu põhimõtted“ või „Maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhis”. Pärnumaa kliimakava 2030 punktis 6.1 on lähteolukorra ja probleemide kirjelduses välja toodud järgnev: „Kui mineraalmuldadega aladelt metsades ja püsirohumaadel toimub summaarselt süsinikusidumine, siis suur heide pärineb kuivendatud turvasmuldadega aladelt, iseäranis praegustest ja ka taastamata turbamaardlatest. Teadvustame ja tähtsustame loodusliku süsinikusidumise suurt potentsiaali ja suuname maakasutust selle asjatundlikuks rakendamiseks (otstarvete konkurents ja vastuolud).“ Teeme ettepaneku täiendada peatükki 9.7 „Kliimamuutused (mõju ja kohanemine)" seoses turvasmuldade kasutusest tingitud kasvuhoonegaaside heitega, lähtudes mh järgnevast: 2017. aastal kiitis Riigikogu heaks kliimapoliitika raamdokumendi (Kliimapoliitika põhialused aastani 2050). Tegemist on arengudokumendiga, mis toetab turbaalades süsiniku säilitamist. Täpsemalt on turvasmuldade teemat käsitletud peatükkides „Põllumajandus“ ning „Metsandus ja maakasutus“. Põllumajanduse lõigus (punkt 19) on antud järgmised suunised: „Suurendatakse ja säilitatakse muldade süsinikuvaru ning kujundatakse ja säilitatakse olulise süsinikuvaruga maa-alasid. Motiveeritakse põllumajandustootjaid suurendama muldade süsinikuvaru, kujundama ja säilitama püsirohumaid, väikemärgalasid ja puhervööndeid ning vähendama turvasmuldade harimist.“ Metsanduse ja maakasutuse alavaldkonnas näeb strateegia ette, et „suurendatakse soolade turbas seotud süsinikuvaru, taastades degradeerunud märgalad ja vältides soode edasist kuivendamist“ (punkt 28). Seega näeb dokument ette süsinikuvaru säilitamist nii põllumajandusliku kasutusega turvasmuldades kui ka metsamaana kasutatavatel turbaaladel, toetades samal ajal püsirohumaade säilitamist, kui see on võimalik ja majanduslikult teostatav. Keskmiste temperatuuride tõus toob kaasa kuivendatud aladel järjest suurema turba mineraliseerumise ja sellest lähtuva CO² emissiooni. Kuivendusest tingitud mõjude leevendamiseks, turvasmuldade alternatiivseks kasutuseks ning selles seotud süsiniku ja teiste ökosüsteemiteenuste hoidmiseks pakub võimaluse märgalaviljelus. Täpsem ülevaade märgalaviljeluse perspektiividest on koondatud projekti "Märgalaviljelus Baltimaades" materjalidesse. Neist lähtekohtadest tulenevalt palume anda ka hinnang maaparandussüsteemide ja muude eesvoolu toimimise põhimõtetele Lääneranna vallas. Lavassaare järve kohta on ÜP-s märgitud: "halva seisundi põhjustena välja toodud rabajärveks muutumise protsess, veetaseme kõikumine ja liigne toitainekoormus. Järve mõjutab muuhulgas turbatööstus". Lavasaare järve puhul on tegemist pehmeveelise miksotroofse ehk pehmeveelise segatoitelise järvega. Eesti järvede tüpoloogias ei ole käsitletud rabajärvi ega protsesse rabajärvedeks muutumise kohta, mis iseenesest võiks olla raba keskel asuva veekogu eeldatav protsess. Palume täpsustada hinnangut „rabajärveks muutumise kohta“. 2016. aastal koostatud Lavassaare kaitseala kaitsekorralduskavas on järve seisukord hinnatud heaks, kuid suure setete hulga ja tugeva väljavoolu tõttu on vähenenud järve maht ja halvenenud vee kvaliteet, hapnikurežiim ja ökoloogiline seisund. „Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas 2022-2027“ on järve ökoloogilist seisundit hinnatud 2019. aastal halvaks – hinnangu aluseks on fütoplanktoni, kalda- ja põhjataimestiku, suurselgrootute põhjaloomade ja kalastiku seisund ning füüsikalised-keemilised üldtingimused. Nimetatud dokumentide põhjal aitab Lavassaare järve seisundit parandada paisu rajamine, mis tõstab ja stabiliseerib vee taseme. Ka veemajanduskavas on märgitud, et Lavassaare järve ökoloogilist seisundit aitab parandada see, kui hoida ja stabiliseerida järve looduslik veetase.	Ettepanekuga arvestatakse. KSH aruande ptk 9.7.2 täiendatakse tekstiga. „Samuti on oluline turvasmuldade ja turvastunud muldade kaitse ka väljaspool kaitstavaid alasid ja rohevõrgustikku, s.h põllu- ja metsamajandusmaadel. Selliste alade kuivendamisel on oluline roll süsinikuheite tekkimisel, mida tuuakse muuhulgas välja ka riikliku ja kohaliku tasandi valdkondlikes strateegiadokumentides1. Riiklikus raamdokumendis „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050“ on suunisteks seatud muldade süsinikuvaru suurendamine ja säilitamine, s.h püsirohumaade, väikemärgalade ja puhervööndite kujundamise, degradeerunud märgalade taastamise ning turvasmuldade harimise vähendamise soosimine. Sellest tulenevalt tuleks vältida uute ulatuslike kuivendatud alade teket ja olemasolevate maaparandussüsteemidega aladel kuivendusintensiivsuse olulist tõstmist. Soosima peaks rikutud turba-alade taastamist, märgalaviljelust jm lahendusi kuivendusest tingitud mõjude leevendamiseks, turvasmuldade alternatiivseks kasutuseks ning mullas seotud süsiniku ja teiste ökosüsteemiteenuste hoidmiseks. Üldplaneering ei suuna otseselt põllumajandus- ja metsmajanduspraktikaid ning vastavat ülesannet ei ole üldplaneeringule seatud ka planeerimisseadusega. Samuti ei nähta otseselt üldplaneeringuga ette maaparandussüsteemide rajamist, rekonstrueerimist või sulgemist. Maaparandussüsteemide käsitus üldplaneeringu seletuskirjas lähtub eelkõige õigusaktide nõuetest. Kaudselt panustab eelpool kirjeldatud eesmärkidesse siiski üldplaneeringusse kantud lisatingimus, et maaparandussüsteemide toimimise ja keskkonnakaitse eesmärkide vahel tuleb leida tasakaal, mis ei kahjustaks oluliselt looduslikke ökosüsteeme.” Lavassaare järve seisundi ja selle põhjuste kirjeldus KSH aruandes tugines Keskkonnaagentuuri poolt 2024. a koostatud Eesti pinnaveekogumite seisundi hinnangule. Sealhulgas on “rabajärveks muutumise protsess” viidatud Keskkonnaagentuuri hinnangus kasutatud sõnastus, mitte KSH töörühma poolne hinnang.
36.	Mart Talvar 025/8-9/490-18 09.06.2025	

36.1	02.juuli 2024 oli mul saadetud järgnev palve: “Palun välja arvata Tõnuliiva katastriüksuse põllumaa osa väärtusliku põllumaa hulgast (maa suurus on väike, põllumaa asub Kurevere dolomiidi maardlal, kõrval on mäetööstusala, maa viljakus on väga väike - mullakiht on õhuke ja väheviljakas). Seda maad säilitada põllumaana on koormav ja vähe otstarbekas.” Kas sellega on aruandes arvestatud? Kas Tõnuliiva 19501:002:0208 kinnistu on osa Rohelise võrgustiku tugialast? Kui jah, siis palun Tõnuliiva kinnistu sellest alast välja jätta, kuna Tõnuliiva kinnistu asub 100% riikliku tähtsusega Esivere/ Kurevere maardlaalal. Perspektiivis on väga tõenäoline et Tõnuliiva kinnistul hakatakse samuti maavara kaevandama, kuna sellel kinnistul on maavara ja sisuliselt kinnistud ümerringi on kahe kaevanduse omanduses. Minu ettepanek üldplaneeringu ja KMH juurde on see, et automaatselt ei laiene Esivere / Kurevere maardlaalale, kui rohealale KMH kohustust. Kui üldplaneeringusse kogu rohealale sissekirjutada KMH automaatne kohustus, siis see on ebaproportsionaalne meede ja nii suur piirang on omaniku riive ning EV Põhiseadusega vastuolus. Palume käesolev palve lisada üldplaneeringu ja KMH menetluse juurde, kui ettepanek üldplaneeringu ja KMH nõude sõnastamisel , mis arvestab kogu roheala mitte KMH kohustusega alaks, sh. maardlaala, mis peaks olema leevendus ala ja üldplaneeringus kui maardla ja tööstus piirkond. Palume omavalitsuse kirjalikku kinnitust , et käesolev palve on lisatud üldplaneeringu menetlemise juurde, kui ettepanek üldplaneeringu ja KMH sõnastamisel.	Ettepanekuga on arvestatud. Tõnuliiva katastriüksusele ulatuv põllumassiiv on üldplaneeringuga määratletavate väärtuslike põllumajandusmaade hulgast eemaldatud. Tõnuliiva katastriüksus ei asu üldplaneeringuga määratavas rohelises võrgustikus. Kaevandamine ei ole üldplaneeringuga kavandatav ega otseselt suunatav tegevus ning vastavat asjaolu (so üldplaneeringu ja laiemalt kohaliku omavalitsuse võimaluste/õiguste piiratust antud valdkonnas) on üldplaneeringu menetlusprotsessis korduvalt rõhutanud ka vastavad asjaomased asutused. Kaevandamistegevuse üle ostustab riigiasutus Keskkonnaamet. Üldplaneeringu joonisele on kantud olemasolevad karjäärid ja maardlad taustainfona (https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/maardlad). Üldplaneeringuga ei kavandata uut kaevandamist ja karjääride avamist. Taotlusi kaevandamiseks menetleb Keskkonnaamet. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus ning Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus on vastavas protsessis on ka otsustajaks keskkonnamõju hindamise menetluse ning kõigi vajalike keskkonnameetmete seadmise osas. Kaevandamislubade ja nendes toodud tingimuste täitmise osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet.
37.	Matti Tilk 2025/8-9/490-27 26.06.2025	
37.1	Palume kohalikult omavalitsuselt selgitust järgmises küsimuses. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud järgmist (tsitaat): „Korduvalt (pidevalt teatud perioodide järel) üleujutatav ala, mis on mererannaga seotud piirangute (piiranguvöönd, ehituskeeluvöönd) lähtejoon. Üldplaneeringu joonistel näidatud korduva üleujutusega ala piirist lähtuva ranna ehituskeeluvööndi ulatus on informatiivne ning see võib looduskaitseeadusest või teistest seadustest tulenevalt muutuda. Ehituskeeluvööndi ja piiranguvööndi asukoht tuleb igakord tuvastada.“ Palume täpsustada, mida tähendab "igakordne tuvastamine" antud kontekstis. Millisel viisil ja milliste kriteeriumite alusel toimub ehituskeeluvööndi ja piiranguvööndi asukoha määramine konkreetse arendus- või ehitustegevuse puhul? Kes on pädev seda tuvastust läbi viima ning milliseid andmeid või menetlusi seejuures kasutatakse?	Selgitame, et ranna ja kalda ehituskeeluvööndi ja piiranguvööndi ulatus on määratud looduskaitseeadusega (mitte üldplaneeringuga). Metsaseaduse mõistes metsamaal on ehituskeeluvöönd laiem hõlmates ka piiranguvööndit. Üldplaneering koostatakse pikema aja vaates (vähemalt 10-15 aastat). Seaduse muutudes võib muutuda ehituskeeluvööndi ulatus. Samuti võib muutuda maaüksuse kõlvikuline koosseis, sh näiteks suureneda metsamaa kõlvik.
37.2	Palume kohalikult omavalitsuselt selgitust järgmises küsimuses. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud järgmist (tsitaat): „Üleujutusohuga aladele ehitamine ei ole üldplaneeringuga soositav ega soovitav. Juba väljakujunenud elupiirkondades, kus on olemasolev infrastruktuur ja aktiivne elutegevus, tuleb arendustegevust läbi viia rangelt üleujutusriske vähendavaid tingimusi järgides, et tagada turvaline ja kestlik elukeskkond. Üldplaneeringuga määratud üleujutusohuga aladel tuleb detailplaneeringu koostamisel, projekteerimistingimuste andmisel ning ehitamise lubamisel hinnata üleujutusega kaasneva võimalikud riskid ning vajadusel rakendada riskide leevendusmeetmeid. Lääneranna Vallavalitsusel on õigus nõuda vajadusel vastavaid lisauuringuid. Üleujutusohuga aladel tuleb arvestada võimaliku üleujutuse mõjuga konstruktsioonidele ja ehitusmaterjalidele ning vajadusel rajada ehitise vastavad osad veekindlatena või hingavatena.“ Palume täpsustada, mida tähendab väljend „üleujutusohuga aladele ehitamine ei ole soositav ega soovitav“ — kas olukorras, kus on rakendatud piisavad riskide leevendusmeetmed, on ehitustegevus siiski lubatud? Kui see põhimõte ei ole üheselt määratletud ega selgelt reguleeritud, võib tekkida õigusselguse ja objektiivsuse puudus ehitusõiguse andmisel. Lisaks palume selgitada, milliseid konkreetseid üleujutusriskide vähendamise tingimusi võib Lääneranna vald Kadaka küla puhul asjakohaseks pidada.	Täname tähelepaneku eest. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.20 „Üleujutusohuga ala maakasutus- ja ehitustingimused” tekst „üleujutusohuga aladele ehitamine ei ole soositav ega soovitav“ on asendatud tekstiga „Üleujutusohuga aladele ehitamisel tuleb arvestada teadaolevate üleujutustest tulenevate riskidega ning rakendada ettevaatuse printsiipi, et olla valmis võimalikeks üleujutusriskide suurenemiseks lähemas tulevikus kliimamuutustest tulenevalt.” Asjakohased ja konkreetseid üleujutusriskide vähendamise tingimused selgitatakse välja ja määratakse detailplaneeringu, projekteerimistingimuste või ehitusteatise või ehitusloa menetluse käigus.
37.3	Palume kohalikult omavalitsuselt selgitust järgmises küsimuses. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud järgmist (tsitaat): „Ala, millel on ümbritsevast suurem kultuurilis-ajalooline, esteetiline, looduslik, identiteedi- või puhkeväärtus. Väärtuslike maastike eristamisel käsitletakse eraldi väärtuslikke loodus- ja puhkemaastikke ning algupäraseid ajastumaastikke.“ Palume täpsustada, kus on üldplaneeringu dokumentides või kaartidel konkreetsetlähendatud, millised alad on määratletud väärtuslike loodus- ja puhkemaastikena ning millised algupärase ajastumaastikena. Samuti palume täpsustada, kas Kadaka küla territoorium kuulub nende klassifikatsioonide järgi loodus- ja puhkemaastike või ajastumaastike hulka.	Täname tähelepaneku eest. Üldplaneering tingimuste seadmisel ei erista väärtuslike loodus- ja puhkemaastikena ning algupäraseid ajastumaastikke. Väärtusliku maastiku mõistet on üldplaneeringu seletuskirjas täpsustatud. Väärtuslikud maastikud ja nende kaitse- ja kasutustingimused on käsitletud üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.24.4 „Väärtuslikud maastikud”. Väärtuslikud maastikud on kajastatud üldplaneeringu joonisel 2.
37.4	Palume kohalikult omavalitsuselt selgitust järgmises küsimuses. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud järgmist (tsitaat): „Väärtuslike maastikena käsitletakse eelkõige inimese tegevuse ja maakasutuse tulemusena kujunenud kultuurmaastikke. Kultuurmaastik on kooslus põllumajandusmaastikust, asustusest ja teedevõrgust koos seal sisalduvate looduslike elementidega. Väärtuslikud maastikud on alad, mis võiksid saada maastikuhoolduslepingute objektiks ja mille hoidmiseks on maakonna teemaplaneeringutega kehtestatud ehitus- ja kasutustingimused. Väärtusliku maastiku aladele ehitamiseks on Lääneranna Vallavalitsusel õigus nõuda detailplaneeringu koostamist, kuna väärtuslike maastike näol on tegemist avaliku huvi objektiga.“ Palume täpsustada, kas Kadaka küla paikneb tervikuna väärtusliku maastiku alal ning kas sellest tulenevalt on kinnistute hoonestamiseks vajalik detailplaneeringu koostamine. Kadaka küla puhul on tegemist ajaloolise kultuurmaastikuga, mis on kujunenud inimese pikaajalise tegevuse ja traditsioonilise maakasutuse tulemusena. Tegemist ei ole pelgalt loodusliku, vaid inimtegevuse poolt kujundatud maastikuga, kus asustus, põllumajandus ja infrastruktuur on loonud ajaloolise ruumilise struktuuri, mille säilimine eeldab jätkuvat elutegevust. Üldplaneering tuvastab ja kinnitab selle kultuurilise ja ruumilise väärtuse olemasolu. Seetõttu on alade	Detailplaneeringu kohustusega alad üldplaneeringu järgi on Lihula linn ja Virtsu alevik. Kadaka küla ei asu detailplaneeringu kohustusega alal. Kadaka küla asub Pärnu maakonnaplaneeringus ja üldplaneeringus määratletud väärtuslikul maastikul. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.5 „Juhud, millal kaalutakse detailplaneeringu koostamist” järgi on kohalikul omavalitsusel õigus kaaluda ja algatada kaalutusotsuse alusel detailplaneeringu koostamine kui „kavandatav tegevus võib eeldatavalt negatiivselt mõjutada üldplaneeringus määratletud väärtusliku maastiku kui avaliku huvi objekti väärtusi.” Kas detailplaneering on antud juhul vajalik või mitte sõltub kavandatavast tegevusest ja selle mõju ulatusest ümbruskonnale.

	hoonestamine igati põhjendatud ning aitab tagada küla kui toimiva asustusüksuse jätkusuutliku arengusuuna. Kadaka küla identiteeti kui ajaloolist kaluriküla toetab veelgi sealne sadamaala, millel on oluline roll piirkonna ruumilises struktuuris ja majanduslikus elujõulisuses. Üldplaneeringu järgi on sadama maa- ja veeala määratletud kui „reisi-, kala-, paadi- ja kaubasadam, mis on veesõidukite sildumiseks kohandatud ja sadamateenuse osutamiseks kasutatav ala koos sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalike ehitistega.“ Sadamaalal on määratud toetavateks funktsioonideks ka äri- ja tootmismaa kasutusvõimalus, mis võimaldab piirkonnas arendada kohalikke töökohti ning tugevdada mereäärse küla elu- ja tegevusvõimalusi tervikuna. Kuigi osa Kadaka külast võib paikneda harvaesineva (nt kord 100 aasta jooksul toimuva) üleujutuse ohuga aladel, ei kujuta see endast takistust planeeringute kohaselt ja tehniliselt asjakohaselt kavandatud hoonestamisele. Üleujutusriske on võimalik maandada sobivate meetmetega – nagu tõstetud vundamendid, veekindlate või hingavate ehitusmaterjalide kasutamine, sadevee juhtimise lahendused ning ehituslike kõrgusmärkide määramine. Selliste abinõude rakendamine võimaldab tagada turvalise, toimiva ja kestliku elukeskkonna ka üleujutusohuga piirkondades.	
38.	Eret Täht 2025/8-9/490-20 09.06.2025	
38.1	Teen maaomanikuna ettepaneku muuta üldplaneeringus Pärnumaa Lääneranna valda Kõmsi küla Hoiukuuri kinnistu segahoonestusega alaks.	Ettepanekuga arvestatakse. Kõmsi küla Hoiukuuri katastriüksuse maa-ala märgitakse üldplaneeringu joonistel segahoonestusega alaks.
39.	Helina Eirand 2025/8-9/490-22 10.06.2025	
39.1.	Ei ole nõus teie ettepanekutega mis puudutab minu kinnistut Majaka 30	Arvamus on võetud teadmiseks. Üldplaneering Virtsu Majaka tn 30 katasriüksuse osas võrreldes olemasoleva olukorraga olulisi muudatusi kaasa ei too.
40.	Ilona Garder, Henrik Ülpre ja Ingvar Ülpre (Ristal ja Keba advokaadibüroo)	
40.1	Üldplaneeringu veebikaardile on märgitud avaliku juurdepääsu ettepanek kallasrajale, mis keerab 19101 Audru-Tõstamaa-Nurmsi teelt esmalt üle riigile kuuluva Paadrema kinnistu, liikudes seejärel Roostiku kinnistule ja Nurga kinnistule kuni jõuab merekaldani. Üldplaneeringu seletuskirja p 3.22.10 on märgitud, et üldjuhul tuleb avalikult kasutatava veekogu kallasrajale juurdepääs tagada kas avalikus kasutuses oleva puhkeala, üldkasutatava maa, riigitee või kohaliku tee kaudu. Maakasutuse planeerimisel tuleb juurdepääs avalikult kasutatava veekogu kallasrajale lahendada äri- või teenindushoone, ühiskondliku- ja/või kultuurihoone, puhke- ja/või majutusasutuse rajamise kavandamisel kas detailplaneeringuga, projekteerimistingimuste andmisel või maakorralduslike toimingute läbiviimisel. Juurdepääs kallasrajale tuleb vajadusel lahendada maa jagamisel elamukruntideks või maaüksusteks või elamukrundi või -maaüksuse eraldamisel. Kallasrajale juurdepääsud on mõeldud üldjuhul jalgsi liikujatele. Lautrikohtades on lubatud juurdepääs mootorsõidukiga kallasrajale ainult aluse veeskamiseks, kui see on lubatud tulenevalt ala kaitseväärtustest ja muudest kehtivatest piirangutest. Sadamates kallasrada puudub. Üldplaneeringu joonistel on toodud kallasrajale avaliku juurdepääsu ettepanekud. Võttes aluseks nimetatud faktilised asjaolud leiame, et üldplaneeringus märgitud avaliku juurdepääsu ettepanek kallasrajale antud asukohta ei ole põhjendatud ega ka mõistlik. Arvamuse avaldajad paluvad kustutada viidatud ettepanek üldplaneeringu kaardilt. Oma seisukohta põhistame alljärgnevate argumentidega. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 38 sätestab kallasraja kasutamiseiga seotud tingimused ja kohustused. Nii sätestab KeÜS § 38 lg 7, et kohaliku omavalitsuse üksus peab planeeringutega tagama avaliku juurdepääsu kallasrajale. PlanS § 75 lg 1 p 11 sätestab, et üldplaneeringu kohustuseks on kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine ja ülekaaluka huvi korral kallasraja sulgemise otsustamine ning sellest möödapääsu võimaldamine vastavalt keskkonnaseadustiku üldosa seaduses ettenähtule. PlanS § 126 lg 1 p 10 sätestab, et detailplaneeringu ülesandeks on kallasrajale avaliku juurdepääsu tagamine. Riigikohus on rõhutanud, et isikute õigusi võib üldplaneeringuga piirata üksnes volitusnormi alusel (RKHKo 3-21-1658/35, p 15). Eeltoodust tulenevalt ei ole üldplaneeringu ülesandeks määrata ära kallasrajale pääsemise täpsed asukohad, vaid üksnes tingimused. Täpne asukoht määratakse, kas detailplaneeringuga või projekteerimistingimuste menetluses. Seega puudub volitusnorm, mis lubaks kohalikule omavalitsusel sellisel viisil kitsenda kinnistuomanike õigusi, sh omandiõigust üldplaneeringuga. Üldplaneering on suure üldistusastmega dokument. Üldplaneering iseenesest ei anna õigust tegutseda ega liikuda võõral maal. Võõral maal liikumiseks ja tegutsemiseks tuleb ikkagi saavutada kokkulepe maaomanikuga või seada sundvaldus. Eeltoodust tulenevalt ei ole mõistlik üldplaneeringule kanda eraomandis olevatele kinnistutele võimalike juurdepääsu asukohti kallasrajale. PlanS § 10 järgi peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse. Seega juhul kui vallavalitsus siiski peab vajalikuks seda teha, siis tuleb ka juba üldplaneeringu menetluses kaaluda	Ettepanekuga arvestatakse. Avaliku juurdepääsu ettepanek kallasrajale, mis keerab 19101 Audru-Tõstamaa-Nurmsi teelt esmalt üle riigile kuuluva Paadrema kinnistu, liikudes seejärel Roostiku kinnistule ja Nurga kinnistule kuni jõuab merekaldani eemaldatakse üldplaneeringust. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.21.10 „Juurdepääsud kallasrajale” täiendatakse tekstiga „Eelistada avalike juurdepääsudena kallasrajale olemasolevaid teid ja radu ning kohti, kus avalikkusel juurdepääs kallasrajale on tegelikult olemas ja kasutusel, juurdepääs kallasrajale on välja ehitatud ning kus toimub avalikkusele suunatud tegevus (nt osutatakse puhke- või majutusteenust, sadamateenuseid jms).”

	puudutatud isikute õigusi ja huve. Üldplaneeringu seletuskirjas tuleb sellisel juhul selgelt välja tuua kaalutlused, miks selline lahendus antud juhul kaalub üle Nurga ja Roostiku kinnistu omanike õigused kodu- ja privaatsuse puutumatusele ja õigustab intensiivset omandiõiguse riivet. Samuti tuleb välja tuua kuidas kohalik omavalitsus näeb ette sellise riivega tekkiva kahju hüvitamise. Hetkel sellised kaalutlused üldplaneeringu seletuskirjas puuduvad. Näiteks täiesti arusaamatuks jääb ka asjaolu, miks on üldplaneeringus otsustatud juurdepääs kallasrajale märkida pikalt looklevalt üle eraomandis olevate kinnistute, tekitades nii veelgi suurema omandiõiguse riive. Kui ettepaneku eesmärk on tagada juurdepääs kallasrajale just antud asukohast, on seda võimalik teha ka oluliselt otsemalt ja lühemalt ja seega oluliselt väiksemas ulatuses omandiõigust kitsendades. Näiteks on võimalik juurdepääs kallasrajale määrata ka otse mööda Lillevälja ja Roostiku kinnistu piiri kuni Paadrema jõe kallasrajani (vt joonis 2). Leiame, et üldplaneeringu seletuskirjas on iseenesest õigesti märgitud, et juurdepääs kallasrajale tuleb ära määrata alles maakasutuse planeerimisel (äri- või teenindushoone, ühiskondliku- ja/või kultuurihoone, puhke- ja/või majutusasutuse rajamise kavandamisel, kas detailplaneeringuga, projekteerimistingimuste andmisel või maakorralduslike toimingute läbiviimisel. Üldplaneeringu seletuskiri seega ei näe ette, et juurdepääs kallasrajale võiks ka kulgeda üle eraomandis olevate kinnistute, mis ei ole kasutuses äri- või avalikkusele suunatud teeninduse funktsiooniga, puhke- ja/või majutusasutusena või ühiskondliku- ja/või kultuurihoonena. Nii Roostiku kui Nurga kinnistu ei ole kasutuses viisil, et pakkuda mingit ärilist või muud teenust avalikkusele, vaid kinnistuid kasutatakse privaatset viisil elamumaa funktsiooniga. Eeltoodust tulenevalt on üldplaneeringu joonis vastuolus üldplaneeringu seletuskirjast toodud tingimustega ning jooniselt tuleb antud kallasrajale juurdepääsu ettepanek ära kustutada. KeÜS kommentaaride kohaselt peab ligipääs kallasrajale olema tagatud mõistlike vahemaade tagant. Seadus ega KeÜS kommentaarid ei määratle, mis on mõistlik vahemaa, mistõttu on üldplaneeringu ülesandeks tingimusena määratledagi üksnes, mis see vahemaa võiks olla. Leiame, et kallasrajale juurdepääsu tagamiseks tuleks pigem eelistada asukohti, kus on juba juurdepääs kallasrajale reaalselt olemas ja ka välja ehitatud ning kus ka toimub avalikkusele suunatud tegevus (nt osutatakse puhke- või majutusteenust, sadamateenuseid jms). Näiteks liikudes Roostiku kinnistust ainult 1.3 km edasi lõuna suunas mööda Audru-Tõstamaa-Nurmsi teed on Kütioja kinnistu (86301:003:0101), kus asub ka Kütioja sadam, on juba välja ehitatud tee, mida mööda on võimalik lihtsalt pääseda ka kallasrajale. Sadamaregistri kohaselt on seal olemas ka parkla 2-le autole. Lisaks tuleb märkida, et pääs mereäärsele kallasrajale on võimalik tagada ka mööda Paadrema jõe parempoolset kallasrada, kuhu pääseb liikudes üle Paatsalu silla. Ka nimetatud juurdepääs mereäärsele kallasrajale oleks kõigest ca 1,3 km ehk mitte ebamõistlikult pikk. Eeltoodust tulenevalt on Nurga j Roostiku kinnistute lähedal pääs kallasrajale tagatud juba piisavalt ka seadusjärgsete kitsendustega (AÕS § 141 lg 1, KeÜS § 33, § 38 lg 4), mistõttu puudub mistahes vajadus neid veel täiendavalt juurde tekitada eraomandis olevaid kinnistuid koormates.	
41.	Varbla Külaselts MTÜ 2025/8-9/487-15 10.06.2025	
41.1.	MTÜ Varbla Külaselts teeb ettepaneku määrata menetletavas üldplaneeringus Pärnumaal, Lääneranna vallas, Mälikülas asuva Karjääri kinnistu katastri numbriga 86301:004:0247 juhtotstarbeks P1 - Puhkeala hoonete ehitamise õigusega.	Ettepanekuga arvestatakse. Karjääri kinnistu katastrinumbriga 86301:004:0247 juhtotstarbeks märgitakse P1.
42.	Tuuli Mõistlik 025/8-9/490-24 10.06.2025	
42.1.	Väärtusliku maastiku piir Pivarootsi küla Jaani kinnistul. Kaardirakenduses jookseb piir täpselt meie maja tagant. Olen seisukohal ning teen ettepaneku, et terve Jaani kinnistu võiks jääda väärtusliku maastiku alasse. Olen kinnistu omanik alates 2023.a. Oleme juba abikaasaga puhastanud endise heinamaa pealetikkuvast võsast, seal kasvavad mitmed 2. ja 3. kaitsekategooria taimed, majast ida suunas jääb väike kase-, sarapuu- jt liikidega kaetud, hetkel paraku veidi võsastunud puisniit, mille puhastamine on lähiaja plaanidesse võetud.	Ettepanekuga arvestatakse. Väärtusliku maastiku piiri on Pivarootsi küla Jaani kinnistul nihutatakse idapoole.
42.2.	Avaliku juurdepääsu ettepanek kallasrajale. Sellele olen täielikult vastu. Ühest küljest võib see kaardil loomulik tunduda, sest selles kohas paistab meri maanteele välja (tänu meie talu aastatepikkusele maakasutuseelistustele). Paraku: 2.1. Antud ettepaneku järgi jookseb juurdepääs (milline see võiks üldse välja näha?) mööda minu ja naaberkinnistu piiri. Ma ei ole nõus taolise piirirajatise ehitamisega. Minu kinnistu, erinevalt naaberkinnistust, kus toimub (majutus)ettevõtlus, on 100% privaatsetes kasutuses. Palun kaaluda rajada vajadusel juurdepääs kallasrajale nendele mereäärsetele kinnistutele, kes pakuvad erinevaid teenuseid, sest nemad on ise oma privaatsuse määra oluliselt vähendanud ning seetõttu on nende privaatsuse riive oluliselt väiksem kui minu ja mu pere puhul. 2.2. Juurdepääs jõuab kallasrajale kohta, kus asub kaitseala piiranguvöönd. Seal pesitsevad erinevad merelinnud, keda ei tohi häirida. 2.3. Tegeleme aktiivselt kariloomade otsimisega, keda Jaaniranna kinnistul karjatada, et säilitada pikemas perspektiivis üliväärtuslik taime- ja linnukooslus. Oleme ennast registreerinud Keskkonnaameti rendirakenduses. Ka naaberkinnistul karjatatakse loomi. Juurdepääs viiks sellisel juhul mööda (elektrilist) karjaaeda või kahe taolise karjaai vahelt (mis poleks kindlasti mingi reaalne juurdepääs) ning kujutaks endast võimaliku kahju tekitamise ülisuurt riski karjaai värvate lahti	Ettepanekuga arvestatakse. Avaliku juurdepääsu ettepanek kallasrajale eemaldatakse üldplaneeringust.

	jätmise näol, mis asuksid kallasrajal just avaliku juurdepääsu mõlemal küljel. 2.4. Pivarootsis juba on reaalselt kolm avalikult kasutatavat juurdepääsu kallasrajale mööda kõrvalteid. Üks neist viib vallale kuuluvale maa-alale (endine Harani sadam). Praktikas kasutatakse neid usinalt nii nende kohalike ja suvitajate poolt, kellel pole juurdepääsu merele läbi enda kinnistu ning samuti turistide ja matkajate poolt. Ilmselgelt pole neljanda rajamine tegelikkuses vajalik.	
43.	Crista Veide 2025/8-9/490-25 11.06.2025	
43.1.	Naabrite jutust saime alles aimu, et te planeerite meie maja eest kergliiklusteed. No see nüüd küll läbi ei lähe! Me ei ole sellega absoluutselt nõus. Meil on suured puud maja ees ja rajatud äsja uus aed. Palume rajada, kui üldse seda on vaja see tee teisele poole mitte Kõmsi tee 5 poolsest kinnistu äärest, kus puuduvad miljööväärtuslikud hooned.	Ettepanekuga arvestatakse. Kergliiklustee täpne asukoht, sh kummal pool maanteed kergliiklustee asub, määratakse detailplaneeringuga või tee projekteerimisel. Võimaliku Kõmsi-Massu kergliiklustee asukoht Kõmsi küla kompaktse hoonestusega osas on üldplaneeringu kaardil märgitud Kõmsi - Mõisaküla – Salevere riigi kõrvalmaantee (16 187) Kõmsi rahvamaja ja kool-lasteaia poolsele küljele.
44.	Maamaja OÜ 2025/8-9/490-28 30.06.2025	
44.1	Üldplaneeringus mitte ette näha Virtsu alevikus nn. Kadaka isetekkelist teed-rada läbi Majaka tn. 9,11,13,15 maaüksuste. Vajadusel perspektiivselt võiks Majaka 17,11,15 piiridel olla Majaka tn. ja Mere pst ühendav nn.kergliiklustee pääsudega ka kallasrajale.	Ettepanekuga on üldplaneeringus arvestatud. Tekst „Kadaka tee” üldplaneeringu kaardil pärineb üldplaneeringus taustainfona kasutatavatelt Maa- ja Ruumiamaei kaardirakenduse aluskaartidelt (sh Eesti põhikaart). Üldplaneeringu joonistele on märgitud perspektiivsed kallasrajale juurdepääsud Majaka tn ja Mere pst lõunapoolsetest otstest.
45.	Maa ja Ruumiamet 2-1/25/7497-3 02.06.2025	
45.1.	Seletuskirja mitmetes peatükkides on tsiteeritud seadusi. Selguse huvides soovitame mitte dubleerida seaduses juba sätestatud. Vajadusel võib sellise info anda selgitavas osas viidetega seadusele, mitte aga üldpõhimõtete all. Seaduse sätete dubleerimisel seletuskirjas võib tekkida olukord, kus seatud põhimõtted ei ole tulevikus seaduste muutmise korral seadustega kooskõlas. Näiteks seletuskirja peatükis 3.3 „Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad“ on toodud PlanS-le viitamata seaduses sätestatud tingimusi, kuid uusi detailplaneeringu koostamise kohustusega alasid üldplaneeringuga määratud ei ole. Märgime, et planeerimise eest vastutavas ministeeriumis ja erialaliitudes toimuvad aktiivsed PlanS-i muudatuse nõupidamised, kus üks eesmärkidest on detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude vähendamine. Seega palume kaaluda täna seaduses kehtestatud nõuete ümberkirjutamise vajadust üldplaneeringus. Märgime et juhul, kui praegusel kujul peatükk kehtestada, jääb see kehtima ka olukorras, kui seadust muudetakse.	Märkusega on arvestatud. Seletuskirjast on eemaldatud planeerimisseadusest tulenevad tingimused ulatuses, kus need olid seaduse sätete otsesed tsiteeringud, mis võivad aja jooksul muutuda. Selguse huvides on tingimuste taustaks viidatud kehtivale seadusele (nt üldplaneeringu koostamise ajal kehtivad järgmised seaduses sätestatud tingimused). Samuti märgime, et osaliselt on seadusest lähtuvate sõnastuste lisamise ettepaneku teinud kooskõlastavad ametid ning neid ettepanekuid ei ole muudetud.
45.2.	Seletuskirjas antakse tingimusi nii krundile, katastriüksusele, kinnistule kui ka maaüksusele. Mõistete peatükis on toodud, et krunt on üldplaneeringu mõistes maa-ala, millele on antud ehitusõigus. Selgitame, et vastavalt PlanS § 6 punktile 8 on krunt detailplaneeringuga määratud maa-ala, millele on antud ehitusõigus. Planeeringuala kruntideks jaotamine on detailplaneeringu üks kohustuslikest ülesannetest. Krundile määratakse ehitusõigus detailplaneeringuga lähtuvalt PlanS § 126 lõikest 4. Seega ei ole korrektne anda ehitusõigust krundile üldplaneeringuga. Maakatastriseaduse alusel moodustatakse katastriüksused ning kinnistu on defineeritud kinnistusraamatuseaduses. Palume seletuskiri lähtuvalt märkusest üle vaadata ning teha vajalikud täpsustused.	Märkusega on arvestatud. Seletuskirjas on läbivalt üle vaadatud mõistete „krunt“, „katastriüksus“, „maaüksus“ ja „kinnistu“ kasutamise kontekst ning tehtud vajalikud täpsustused. Mõistete peatükki on korrigeeritud ning ehitustingimused on täpsustatud „krundi“ ja „maaüksuse“ mõistete korrektse kasutamisega.
45.3.	Mõistete peatükis on toodud, et kuna taastuvenergeetika valdkond ja sellega seotud terminoloogia ning tingimused arenevad pidevalt ja kiiresti, võivad üldplaneeringus sätestatud mõisted vananeda üldplaneeringu ajaperspektiivis (10-15 aastat). Seetõttu määrab üldplaneering, et taastuvenergeetikaga seotud tingimusi ja mõisteid võib perioodiliselt uuendada vastavalt muutuvale seadusandlusele ning vallavalitsuse kaalutlusotsusele, arvestades tehnoloogilist arengut ja sellest tulenevaid võimalusi. Märgime, et PlanS ei anna võimalust üldplaneeringus toodud tingimusi vastavalt vajadusele uuendada, küll on lähtuvalt PlanS § 93 lõikest 4 võimalik viia planeering vastavusse kehtestatud õigusaktiga. Üldplaneeringu lahendust, sh sätestatud tingimusi on võimalik muuta vastava planeeringuga (teemaplaneering, detailplaneering). Palume seletuskirja korrigeerida ning üle vaadata, et seatavad tingimused oleksid asjakohased	Märkusega on arvestatud. Üldplaneeringu seletuskiri on korrigeeritud ning viide taastuvenergeetikaga seotud tingimuste uuendamisele on seletuskirjast eemaldatud.
45.4.	Seletuskirja peatüki 3.1 „Tiheasustusalad“ kohaselt on üldplaneeringuga tiheasustusalana määratletud linnas, alevis ning alevikus ja külas selgelt piiritletav kompaktse asustuse ja hoonestusega ala. Tiheasustusalala iseloomustab väikelinnale või alevile iseloomulik mitmekesine ruum, hoonestustihedus, tänavatevõrk ja taristute olemasolu. Samas on üldplaneeringuga tiheasustusalaks määratud üksnes Lihula linn ja Virtsu alevik (va merelaiud ja Puhtu poolsaar). Alevite ja külade kompaktselt hoonestatud alasid tiheasustusalaks määratud ei ole. Võrreldes kehtiva Hanila valla üldplaneeringu lahendusega on tiheasustusalala Virtsu alevikus oluliselt laiendatud. Sh on tiheasustusalala valdavalt laiendatud Virtsu aleviku osale, kuhu on määratud maatulundusala juhtotstarve. Märgime, et ka Lääne maakonnaplaneeringus on linnalise asustusega alaks määratud Virtsu aleviku kompaktselt hoonestatud ala. Samuti on Virtsu aleviku näol kogu ulatuses tegemist üleujutusohuga riskipiirkonnaga Maakonnaplaneeringu kohaselt on soovitatav vältida ehitustegevust üleujutusosaladel. Maalisse piirkonda ei kavandata uusi kompaktse iseloomuga asustuse koondumiskohti, va põhjendatud juhul ettevõtlusalasid. Maalises asustuses tuleb rannaaladel vältida asustuse teket, mis muudab oluliselt väljakujunenud loodusmaastikku. Elamualade planeerimisel rannikualadele on soovitatav eelistada ajaloolisi rannakülasid, vanasid taluasemeid. Ka üldplaneeringu seletuskirja peatükis 3.20 on toodud, et üleujutusohuga aladele ehitamine ei ole üldplaneeringuga soovitatav ega soovitatav, kuigi tiheasustusalala laiendamisega üldplaneering just riskipiirkonda ehitamist soodustab. Ka ei ole tiheasustusalala laiendamine kooskõlas üldplaneeringu seletuskirja peatükis 1.4.1 selgituste ja põhimõtetega. Näiteks asustuse	Täname tähelepanu juhtimise eest. Seletuskirja on täpsustatud ja täiendatud. Lääneranna Vallavalitsus on põhjalikult kaalutlenud Virtsu aleviku tiheasustusalala piiri laiendamist ning piiri laiendamise põhjendused on esitatud seletuskirja peatükis 5.2.

	suunamise põhimõttena on toodud, et säilitatud on väljakujunenud asustusstruktuuri. Ruumilise arengu eesmärgidena on üldplaneeringus ette nähtud säilitada selge piir linna- ja maakeskkonna vahel, hoides tiheasustusalade kompaktsust, arendada neid eelkõige sisestrukture tihendades ja kasutusest välja jäänud maid ning hooneid uuesti kasutusele võttes. Oleme seisukohal, et hetkel ei ole tiheasustusalala laiendamine väljapoole kompaktselt asustatud ala põhjendatud ja see soodustab ehitustegevust üleujutusohuga riskipiirkonnas. Palume lahendus üle vaadata ning täiendavalt kaaluda ja põhjendada tiheasustusalala laiendamise vajadust. Palume viia seletuskirjas toodud tiheasustusalala kirjeldus, üldised põhimõtted ja joonisel kavandatu kooskõlla (kui alevite ja külade kompaktselt hoonestatud alasid ei kavandata Lääneranna vallas tiheasustusalaks, ei ole asjakohane neid asulaid ka tiheasustusalala määratluses hoida).	
45.5.	Seletuskirja peatükis 3.2 „Maakasutuse juhtotstarbed“ on toodud, et selle üle otsustamiseks, kas detailplaneering on üldplaneeringu kohane või mitte, tuleb kaalutusõigust rakendada planeerimise võimalikult varajases etapis (vastavalt konkreetsele menetlusprotsessile ja vajadusele, kas enne detailplaneeringu algatamist, detailplaneeringu lähteseisukohtade väljastamisel või projekteerimistingimuste väljastamisel). Sulgudes toodud loetelu ei ole arusaadav ja jääb ebaselgeks, miks ei saa üldplaneeringule vastavust välja selgitada detailplaneeringu algatamisel. Märgime, et PlanS-is toodud põhimõtte kohaselt koostatakse lähteseisukohad üldplaneeringut muutvatele detailplaneeringutele ning projekteerimistingimuste väljastamine ei ole detailplaneeringu menetlusetapp. Palume põhimõtte sõnastus üle vaadata.	Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskirja vastavat sõnastust on muudetud.
45.6.	Seletuskirja peatükis 3.16 „Lääneranna valla puhke-, haljas- ja kaitsehaljastusalad, hiiemetsad“ on toodud, et Lääneranna valla üldplaneeringuga ei kavandata ühtegi supelranda. Supelranna rajamiseks on vaja koostada üldplaneeringut muutev detailplaneering. Supelranna maakasutuse juhtotstarvet määratud ei ole. Juhime tähelepanu, et Pärnu maakonnaga piirneva mereala planeeringuga on supluskohad endisel Varbla valla territooriumil määratud. Seletuskirjas on märgitud, et üks suurima puhkepotentsiaaliga liivarand on Matsirand. PlanS § 75 lõike 1 punkti 7 kohaselt on supelranna ala määramine üldplaneeringu üks ülesannetest. Ka looduskaitseaduse § 42 lõike 1 kohaselt on supelrand üldplaneeringuga määratud ala veekogu ääres, mille põhiülesanne on inimestele puhkuse võimaldamine. Kuna tegemist on mereäärse kohaliku omavalitsusega, siis ei ole põhjendatud jätta supluskohad ja supelrannad üldplaneeringus määramata. Märgime, et üldplaneeringus määratud supluskoht-supelrand ei tähenda, et see peab automaatselt veeseaduses ettenähtud normidele kohe vastama, vaid maa vastavaks otstarbeks reserveerimist ning alale juhtotstarbe määramist. Matsi rand on Pärnu maakonnas oluline supelrand. Palume kaaluda Matsiranna ala supelranna juhtotstarbega alaks määramist.	Ettepanekuga arvestatakse. Üldplaneeringuga on kavandatud Matsiranna supelrand ning vastav maakasutuse juhtotstarve.
45.7.	Seletuskirja peatükis 3.14.1 „Päikeseenergeetika“ on toodud, et päikeseenergia arendamisel tuleb arvestada Lääneranna valla väärtuslike alade - mh miljöväärtuslikud alad, väärtuslikud rohealad säilitamisega. Samas peatükis 3.25.6 „Väärtuslikud üksikobjektid ja pärandkultuuriobjektid“ on toodud, et üldplaneeringuga miljöväärtuslikke alasid ei määrata. Seletuskirjas küll käsitletakse rohealasid kuid mitte väärtuslikke rohealasid. Seega palume seletuskirjas vastuolud kõrvaldada.	Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskiri on korrigeeritud.
45.8.	Seletuskirja peatükis 3.21 „Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamine“ on toodud ülevaade katastriüksustest, kus üldplaneeringuga on lubatud ehituskeeluvööndi vähendamised. Samas on tingimuseks seatud, et kalda ehituskeeluvööndi vähendamise ulatus määratletakse detailplaneeringuga, ehituskeeluvööndi vähendamiseks on vajalik Keskkonnaameti nõusolek. Peatükis toodu jääb ebaselgeks. Märgime, et looduskaitseaduse § 40 lõike 4 kohaselt esitab kohalik omavalitsus ehituskeeluvööndi vähendamiseks Keskkonnaametile taotluse ja vastuvõetud üldplaneeringu või kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava detailplaneeringu. Palume ehituskeeluvööndi lahendus koostöös Keskkonnaametiga üle vaadata, sest üldplaneeringuga ei saa lubada ehituskeeluvööndi vähendamist kui ehituskeeluvööndi vähendamist üldplaneeringuga taotletud ei ole.	Märkusega arvestatakse. Ranna- ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamise osa üldplaneeringu seletuskirjas on üle vaadatud ja täiendatud. Seletuskirja ptk 3.20.7. „Ranna ehituskeeluvööndi vähendamine” sõnastust on täpsustatud. Üldplaneeringu seletuskirja Tabelis 4 loetletud detailplaneeringute alusel ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks on vajalik taotleda Keskkonnaameti nõusolek. Kalda ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuid üldplaneeringuga ei taotleta vaid on märgitud teadaolebvad vastavad vajadused ptk. 3.20.8. „Kalda ehituskeeluvööndi vähendamise vajadus”.
45.9.	Seletuskirja peatükis 3.21 „Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamine“ on toodud, et ranna- ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamise aluseks olnud detailplaneeringute kehtetuks tunnistamise korral otsustatakse igakordselt, kas planeering tunnistatakse kehtetuks tervikuna või osaliselt, sh kas ehituskeeluvööndi vähendamise osa planeeringust tunnistatakse kehtetuks. Juhime tähelepanu, et ehituskeeluvööndi vähendamine saab toimuda vaid põhjendatud juhul. Keskkonnaamet kaalub ehituskeeluvööndi vähendamist vastavalt koostatud konkreetsele planeeringulahendusele. Ei ole võimalik, et planeeringus määratud ehitusõigus tunnistatakse kehtetuks, kuid ehituskeeluvööndi vähendamine jääb jõusse ning tekib võimalus ehituskeeluvööndisse ehitada ehitisi, mille mõju ranna ja kalda kaitse eesmärkidele ei ole hinnatud. Palume seatud põhimõtte viia kooskõlla kehtivate seadustega.	Ettepanekuga on arvestatud ja seletuskirja korrigeeritud.
45.10.	Seletuskirja peatükis 3.25.2 „Arheoloogiapärand“ on toodud, et üldplaneeringus on esitatud arheoloogiatundlikud alad ning neile on määratud maakasutus- ja ehitustingimused. Kaardirakenduses ja joonistel aga nimetatud alasid määratud pole, mistõttu palume planeeringulahendus üle vaadata ning seletuskiri ja joonised viia omavahel kooskõlla.	Ettepanekuga arvestatakse. Seletuskiri ja joonised on viiakse kooskõlla. Üldplaneeringu joonistel on esitatud arheoloogiatundlikud alad.
45.11.	Seletuskirja peatükis 3.25.8.1 „Rohelise võrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine“ on selgitatud, et funktsioneeriva rohelise võrgustikuna peab säilima vähemalt 80% detailplaneeringu alast või katastriüksusest. Samas on jäetud arvestamata maakonnaplaneeringutes toodud nõue, et looduslike alade osatähtsus tugialadel ei tohi langeda alla 90% pindalast ning koridorides alla 70 % koridori keskmisest läbimõõdust. Palume maakonnaplaneeringutes rohelisele võrgustikule seatud tingimused üle vaadata ning üldplaneeringu peatükki vastavalt täiendada.	Ettepanekuga on arvestatud osaliselt. Seletuskirja on vastava selgitusega täiendatud. Roheliste koridoride osas lähtuti Pärnu maakonnaplaneeringu tingimusest, mille kohaselt peab koridori säilima minimaalselt 70% selle keskmisest läbimõõdust. Kui ka roheliste koridoride puhul oleks nõutud 90% loodusliku ja pool-loodusliku ala osakaalu nagu Lääne maakonnaplaneeringus ja Keskkonnaameti kooskõlastuses toodud soovituselt, tuleks mitmed rohelised koridorid üldplaneeringus üldse likvideerida, kuna neil aladel 90% ulatuses looduslikke ja poollooduslikke alasid ei paikne. Et säilitada toimiv rohevõrgustiku struktuur, jäeti koridoride puhul kehtima tingimus mõõtmelise terviklikkuse (laiuse)

		säilitamiseks – s.t vähemalt 70% koridori keskmisest läbimõõdust.
45.12	Seletuskirja peatükis 3.9, milles on käsitletud piirete rajamist, on välja toodud, et rohelise võrgustiku aladel tuleb vältida ulatuslikku maade tarastamist ning on viidatud peatükile 3.25.8. Viidatud peatükis on piirete rajamise kohta tingimus määratud rohekoridori alal, kuid mitte rohevõrgustiku tugialadel. Märgime, et ka viimases rohevõrgustiku planeerimise juhendis (KAUR, 2023) on välja toodud, et eri tasandi tugialadel peab majade õuealade kaugus olema vähemalt 500 m, et tugialal säiliks elupaiga funktsioon. Üldjuhul on rohevõrgustikus lubatud piirdeid kavandada vaid ümber õuealade ja erandkorras muudel põhjendatud juhtudel (karjatamine, metsaistikute kaitse). Arvestades piirete ja õuealade mõju rohevõrgustiku toimivusele, palume kaaluda ka rohevõrgustiku üldtingimuste täpsustamist, et tagada rohevõrgustiku toimimine.	Ettepanekuga ei arvestatud. Selgitame, et rohelise võrgustiku tugialad on Lääneranna vallas ulatuslikud ning hõlmavad lisaks looduslikele aladele ka erineva struktuuriga asustust, sh külade keskusi. Kuigi tihedama hoonestustega külakeskused on üldplaneeringus rohelisest võrgustikust välja jäetud, oleks piirete rajamise nii ulatuslik piiramine rohelise võrgustiku tugialadel ebaproportsionaalselt piirav. Samuti käsitleb rohevõrgustiku planeerimise juhend (KAUR, 2023) otsest tarastamise keeldu eelkõige seotuna rohekoridoridega, mitte tugialadega tervikuna. Arvestades rohelise võrgustiku väga suurt osakaalu valla territooriumist (67%), ei ole märkuses osutatud tingimusi, sh majade õualade vaheline kaugusvähemalt 500m, üldplaneeringus reaalselt rakendatavaks võimalik määrata.
45.13	Seletuskirjas on mitmetes maavara kaevandamist puudutavates peatükkides toodud, et vallavalitsusel on õigus otsustada KSH ja täiendavate uuringute koostamise vajaduse üle. Juhime tähelepanu, et maapõuseaduses (MaaPS) on sätestatud, et kaevandamisloa annab (sh KSH ning uuringute vajaduse üle otsustab) Keskkonnaamet, kellel on enne kaevandamisloa väljastamist kohustus küsida seisukohta ka kohalikult omavalitsuselt. Kohalikul omavalitsusel on õigus oma arvamus esitada ja Keskkonnaametil on kohustus seda kaaluda ning teha otsus arvamusega arvestamise kohta. Üldplaneeringuga ei saa vallavalitsusele anda õigust KSH ja uuringute koostamise vajaduse otsustamise üle, mistõttu palume vastuolu MaaPS-iga eemaldada.	Ettepanekuga arvestatakse.
45.14	Seletuskirja peatükis 5.2 tehakse ettepanek maakonnaplaneeringutes määratud väärtuslike maastike piiride muutmiseks. Seletuskirjas viidatakse üldplaneeringu lisale 10, mis annab täpsema ülevaate maakonnaplaneeringutega ja üldplaneeringuga määratud väärtuslikest 5 maastikest. Lisas 10 toodud võrdluse alusel oleme seisukohal, et üldplaneeringus väärtuslike maastike piiride muutmine on sisult piiride täpsustamine ning ei sisalda maakonnaplaneeringute muutmise ettepanekut. Palume seletuskirja vastavalt parandada ning käsitleda väärtuslike maastike piiride muutmist maakonnaplaneeringute täpsustamisena. Üldplaneeringu lisa 10 ja joonis 2 kohaselt määratakse üldplaneeringuga aga ka uued väärtuslikud maastikud – Keiu küla talukoht; Kirbla mägi, astang; Kumari kivi ja vaated teelt; Kirikuküla-Suitsu; Petaaluse-Poanse-Järise väärtuslik maastik (Läänemaa maakonnaplaneeringuga 2030+ haaratud maa-alal) ja Linnusemägi ning Õhu küla luited (Pärnu maakonna planeeringuga haaratud maa-alal). Maakonnaplaneeringu muutmise peatükis aga räägitakse vaid maakonnaplaneeringuga määratud väärtuslike maastike piiride muutmisest, mitte aga uute alade lisamisest. Ka peatükis 3.25.4 „Väärtuslikud maastikud“ on kirjeldatud, et üldplaneeringuga täpsustatakse väärtuslike maastike piire ja kasutustingimusi. PlanS § 75 lõike 1 punkt 14 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesannetest mh väärtuslike maastike ja maastiku üksikelementide määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste seadmine. St üldplaneeringule on antud võimalus lisaks maakonna tasandi väärtuslikele maastikele määrata ka valla tasandil väärtuslikke maastikke ja nende määramine ei ole maakonnaplaneeringu muutmine. Kui lisatud väärtuslikud maastikud on vallale olulised ning üldplaneeringuga soovitakse nad lisada maakonnaplaneeringusse, siis on tegemist maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekuga. Palume võtta väärtuslike maastike lisamise osas seisukoht ning antud teemal seletuskirja täiendada ja vajadusel muuta.	Ettepanekuga arvestatakse. Üldplaneeringu seletuskirjas on tehtud muudatus, et tegemist on maakonnaplaneeringu täpsustamisega (seletuskirja ptk 5.3.Väärtuslike maastike piiride muutmise ettepanek). Kohaliku tähtsusega väärtuslikud maastikud on üldplaneeringus kajastatud.
45.15	Seletuskirja peatükis 5.4 on tehtud ettepanek arvata Lääne maakonnaplaneeringust 2030+ välja tuulikute arendusalad ja piirkonnad L7 ja L8. Üldplaneeringu eelnõus oli tehtud ettepanek Pärnu maakonna planeeringust välja võtta ka arendusalad P1 ja P2. Tuuleala P2 jäi Lääneranna valla kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga kehtestatud alale 2. Tuuleala P1 aga koostatava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise käigus siiani selgunud eelvalikualadele ei jää. Kui P1 alale koostatava eriplaneeringu käigus tehtud analüüside kohaselt tuuleparki kavandada ei ole võimalik, siis palume kaaluda üldplaneeringuga ka P1 tuuleala välja arvamist Pärnu maakonna planeeringust, st teha ettepanek maakonnaplaneeringu muutmiseks.	Ettepanekuga ei arvestatud. Pärnu maakonnaplaneeringu tuuleala P1 asub suuremas osas Lääneranna valla tuulikuparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu eelvaliku alal 3, mille osas koostatakse detailset lahendust. Eriplaneeringuga tehakse vajadusel ettepanek maakonnaplaneeringu muutmiseks.
45.16	Palume üle vaadata seletuskirja peatükis toodud skeem nr 3, millel on kuvatud üleujutusohuga seotud riskipiirkond Maa-ameti geoportaali alusel. Märgime, et alates 01.01.2025 on tegemist MaRu geoportaaliga. MaRu geoportaalil on kuvatud kaks üleujutusohuga riskipiirkonda, millest üks kehtis ajavahemikul 2018-2024 ja teine kehtib ajavahemikul 2024-2030. Palume joonisel kuvatav info ja viide uuendada	Ettepanekuga on arvestatud.
45.17	Märkime, et seletuskirjas on vajalik läbi viia keelekorrektuur. Näiteks ühtlustada asutuste nimetuste kirja-pilt (Vallavalitsus/vallavalitus, Lääneranna Vallavolikogu/Lääneranna vallavolikogu jms), mõistete kirja-pilt (tuumala/tugiala, tuulepark/tuulikupark/elektrituulikute park, lg/lõige), ühikute kirja-pilt (m2/m2, m/meeter), jooniste nimetused (JOONIS 1 „Maakasutus“/JOONIS 4 Ehitustingimuste skeem	Ettepanekuga on arvestatud.